

GROEIEN IN GROEN

Coalitieprogramma
2026 - 2030

BEEKDAELEN

VERNIEUWINGSGROEP

Inhoud

Voorwoord	4
Programma 1 Samen besturen en veilig samenleven	6
• Ambities	7
1.1 Participatie, dorpsontwikkelingsplannen en betrokkenheid van inwoners	7
1.2 Representatie en integriteit	9
1.3 Openbare orde, veiligheid en weerbaarheid	9
1.4 Data gedreven werk	11
• Uitvoeringsopdrachten voor het college	12
Programma 2 Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	14
• Ambities	15
2.1 Sterke gemeenschappen en vitale kernen	15
2.2 Voorzieningen	17
2.3 Duurzaam sociaal domein (Wmo-Jeugdwet-Participatiewet)	18
2.4 Inclusie en gelijke kansen	20
2.5 Wonen-welzijn-zorg	20
• Uitvoeringsopdrachten voor het college	22
Programma 3 Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	24
• Ambities	25
3.1 Gebiedsontwikkelingen en woningbouw	25
3.2 Dorpen en landschap: versterken en behouden	27
3.3 Samenwerking voor duurzaamheid	29
3.4 Infrastructuur: veilig en duurzaam ingericht	29
3.5 Economie en recreatie	30
• Uitvoeringsopdrachten voor het college	32
Programma 4 Krachtig organiseren en samenwerken	34
• Ambities	35
4.1 Samenwerking binnen en buiten de grenzen	35
4.2 Financieel gezonde gemeente	36
4.3 Sterke uitvoeringsorganisatie	37
• Uitvoeringsopdrachten voor het college	39
Doorrekening ambities 2026-2030	40
Bijlage 1 Kosten coalitieprogramma	45

Voorwoord

Voor u ligt het programma van de Gemeente Beekdaelen voor de bestuursperiode 2026-2030. De partijen Vernieuwingsgroep, CDA en Beekdaelen Lokaal zijn overeengekomen om gezamenlijk het dagelijks bestuur van de gemeente te vormen. Dit programma vormt de basis voor de samenwerking tussen zowel de VG, CDA en BL als ook met de gehele gemeenteraad.

De strategische visie van Beekdaelen vormt het kompas voor dit coalitieprogramma. De vier pijlers uit deze visie vertalen wij in deze bestuursperiode naar vier concrete opgaven voor onze gemeente. Een “nieuwe relatie tussen gemeenschap en gemeente” krijgt vorm in **Samen besturen en veilig samenleven**, waarin participatie, vertrouwen, veiligheid en weerbaarheid centraal staan. De pijler “excellent wonen en vitale kernen” vertalen wij naar **Sterke gemeenschappen en gelijke kansen**, met aandacht voor gezondheid, ontmoeting, ondersteuning dichtbij huis en een samenleving waarin iedereen mee kan doen. De pijlers “landschappelijke ontwikkeling” en “duurzame economische ontwikkeling” komen samen in **Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente**. Hierin bouwen we aan sterke kernen, een duurzame leefomgeving en ruimte voor ondernemerschap in balans met landschap en leefkwaliteit. Tot slot vraagt het realiseren van deze ambities om **Krachtig organiseren en samenwerken**: een financieel gezonde, betrokken organisatie die regionaal samenwerkt en klaar is voor de uitdagingen van morgen.

Deze bestuursperiode - en ook de jaren daarna - staat in het teken van grote maatschappelijke uitdagingen die direct van invloed zijn op het dagelijks leven van onze inwoners. Als bestuurslaag die het dichtst bij inwoners staat, merken wij als gemeente als eerste de gevolgen van thema's als de groeiende woonopgave, klimaatverandering, geopolitieke ontwikkelingen, stijgende kosten van levensonderhoud en de toenemende druk op zorg, voorzieningen en sociale samenhang. Met dit coalitieprogramma bouwen we voort op de vorige bestuursperiode (2022–2026). De koers is geactualiseerd en aangevuld met nieuwe ambities. Daarbij zijn uitvoeringsopdrachten geformuleerd voor het college van B&W, die zijn getoetst op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

Hoewel dit programma uitgebreid en richtinggevend is, blijft het een document op hoofdlijnen. Verdere uitwerking en politieke keuzes vinden plaats via de kadernota, begroting en afzonderlijke beleidsnota's, waarbij de gehele gemeenteraad wordt betrokken. Met de totstandkoming van dit programma is nadrukkelijk gezocht naar inhoudelijke inbreng vanuit de gehele gemeenteraad. D66 heeft constructief meegedacht en waardevolle voorstellen aangeleverd welke zijn verwerkt in het programma.

Wij hechten grote waarde aan transparantie, samenwerking en betrokkenheid. Daarom zetten wij in op een open bestuursstijl waarin inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners vanaf het begin worden betrokken bij nieuwe initiatieven. Gezien de diversiteit van onze kernen en wijken binnen Beekdaelen streven wij daarbij naar maatwerk. Dit coalitieprogramma beschouwen wij als een levend document. In de loop van de bestuursperiode kan het, indien nodig, worden geëvalueerd en bijgesteld in overleg met de gemeenteraad. Met dit programma zetten wij een volgende stap in het versterken van vertrouwen in het gemeentebestuur en in de samenwerking met onze samenleving.

Namens de fracties:

Vernieuwingsgroep – CDA – Beekdaelen Lokaal

Programma 1

Samen besturen en veilig samenleven

Ambities

Inwoners helpen mee om onze 15 kernen vitaal en weerbaar te houden; het bestuur zet zich optimaal in om de belangen en de veiligheid van de inwoners in deze kernen te waarborgen.

1. We vinden het belangrijk dat iedere kern in Beekdaelen de ruimte krijgt om de eigen identiteit, leefbaarheid en vitaliteit verder te versterken, onder meer via dorpsontwikkelingsplannen.
2. We verbeteren de participatie en betrokkenheid van inwoners. Dit doen we door duidelijker te communiceren waarover, wanneer en op welke manier inwoners kunnen meeluisteren, meedenken en meebeslissen.
3. Raadsleden, collegeleden en ambtenaren van Beekdaelen zijn integer en helder in hun communicatie.
4. We veranderen mee met de wereld om ons heen en maken verantwoord gebruik van data en kunstmatige intelligentie in onze monitoring, besluitvorming en evaluatie.
5. Voor een veilig Beekdaelen wordt de samenwerking tussen politie, straatcoaches en BOA's verder versterkt en de aanpak van ondermijning blijft een van de speerpunten.
6. We versterken de weerbaarheid van onze gemeente en kernen, zodat Beekdaelen beter voorbereid is op maatschappelijke ontwrichting, geopolitieke spanningen en crisissituaties.

1.1 PARTICIPATIE, DORPSONTWIKKELINGSPLANNEN EN BETROKKENHEID VAN INWONERS

Sterke en vitale gemeenschappen beginnen bij inwoners zelf.

Dorpsontwikkelingsplannen vormen hiervoor een goede basis: plannen die samen door inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke partners worden opgesteld en die richting geven aan de verdere vitalisering van de kern. De dorpsontwikkelingsplannen zijn daarmee meer dan documenten: ze vormen de basis voor samenwerking, de richting voor investeringen en het gesprek tussen dorp en gemeente. Onze ambitie is om alle kernen te ondersteunen bij het opstellen en actualiseren van deze plannen. We faciliteren deze ontwikkeling met voldoende menskracht en middelen, zodat de plannen niet alleen op papier

bestaan, maar ook leiden tot daadwerkelijke uitvoering in de praktijk. We zetten hierbij in op maatwerk en op het benutten van de aanwezige lokale betrokken vrijwilligers die zich richten op de belangen van het merendeel van de inwoners in hun kern. Hierbij benutten we de aanwezige positieve energie, buurtkennis en het eigen initiatief. In vrijwel alle kernen vinden overigens al mooie ontwikkelingen plaats op het gebied van leefbaarheid en vitaliteit. In een gefaseerde aanpak gaan we door met het stimuleren van de verdere dorpsontwikkelingsplannen.

Naast de hierboven genoemde dorpsontwikkelingsplannen, waarbinnen er meerdere opgaven worden samengebundeld, bijvoorbeeld over wonen, verkeer, landschap en ontmoeten, zijn er ook eenvoudige initiatieven die de kernen goed kunnen

versterken. Inwoners hebben zelf de beste ideeën over hoe het ‘samen leven’ en de leefbaarheid in de buurt kunnen worden verbeterd. We hebben hiervoor de burgerinitiatieftafel in het leven geroepen. De burgerinitiatieftafel bestaat uit een enthousiaste groep van diverse inwoners uit verschillende kernen van Beekdaelen, die bij elkaar komen om de aanvragen te beoordelen. Daarnaast onderzoeken wij of we -in navolging van de subsidiemogelijkheden voor leefbaarheid van de Provincie Limburg- verdere ideeën kunnen ondersteunen, die de leefbaarheid in de dorpen en kernen van Beekdaelen verbeteren door de inzet van een leefbaarheidsfonds Beekdaelen. Tevens zal in deze periode het leefbaarheidsfonds AWACS conform de door de raad gestelde voorwaarden worden ingezet.

Wij communiceren tijdig met onze inwoners over nieuwe plannen en ontwikkelingen. Bij elk ontwikkeldossier werken we met een vast participatiekader, zodat vooraf duidelijk is hoe en of inwoners worden betrokken, waar zij invloed op hebben en wat er met hun inbreng gebeurt. Daarin leggen we per onderwerp helder vast wat het doel van participatie is, in welke fase inwoners kunnen meedenken of meepraten, welke ruimte er daadwerkelijk is om bij te sturen en hoe de terugkoppeling plaatsvindt. Initiatiefnemers met plannen die de leefomgeving raken, moeten expliciet worden gewezen op hun eigen verantwoordelijkheid om de buurt te betrekken. De gemeente dient hierbij scherp de kwaliteit van het participatieproces te bewaken. Zo voorkomen we dat er onduidelijkheid is over (de mate van) participatie en maken we voor inwoners inzichtelijk wanneer participatie bedoeld is om te informeren (verantwoordelijkheid blijft bij bestuur), te raadplegen, te adviseren, te coproduceren, om mee te beslissen of om zelf te organiseren.

Naast de vertrouwde vormen van participatie (bijeenkomsten, nieuwsbrieven, inloopavonden) zetten wij ook in op het digitaal participatieplatform “samen.beekdaelen.nl”, zodat participatie op een zeer laagdrempelige manier mogelijk is voor een grotere groep belanghebbenden. Er is ook een groep burgers die het vertrouwen in de (gemeentelijke) overheid verloren is, zoals bijvoorbeeld geconcludeerd kan worden op basis van de opkomstpercentages bij de gemeenteraadsverkiezingen. Deze groep gelooft niet meer in participatie, maar ook hen zullen we blijven proberen te bereiken. In de vorige coalitieperiode hebben wij het uitdaagrecht geïntroduceerd. Dit uitdaagrecht geeft onze inwoners en maatschappelijke organisaties het recht om gemeentelijke taken (zoals bijvoorbeeld het beheer van gemeenschapshuizen) over te nemen als zij denken dat dit beter of goedkoper kan. Wij stimuleren dit!

Beekdaelen staat voor een toegankelijke, betrouwbare en mensgerichte dienstverlening. Inwoners moeten eenvoudig contact kunnen leggen met de gemeente en duidelijkheid ervaren over wat zij van ons mogen verwachten. Wij werken volgens het principe “*digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig*”. Digitale dienstverlening wordt verder ontwikkeld, met blijvende aandacht voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Persoonlijk contact blijft beschikbaar waar dat meerwaarde heeft.

Communicatie is helder, tijdig en begrijpelijk. Wij zijn duidelijk over wat kan en wat niet kan. De gemeente werkt proactief en gebruikt data om inwoners beter te ondersteunen, met respect voor privacy en transparantie. Daarnaast werken wij stap voor stap aan een digitale toegang die inwoners uiteindelijk letterlijk “*Beekdaelen in je broekzak*” biedt: één plek waar zaken met de gemeente kunnen worden geregeld, eigen informatie kan worden ingezien en gevolgd kan worden wat er speelt in de eigen kern en in de gemeente.

1.2 REPRESENTATIE EN INTEGRITEIT

De betrokkenheid van de gemeente, zowel vanuit de raad als het college en de organisatie, bij de kernen van Beekdaalen is van groot belang. In ons representatiebeleid hebben wij vastgelegd hoe de gemeente zich naar buiten toe presenteert. Het doel is om een betrokken, professionele en transparante gemeente voor de inwoners te zijn. We staan ten dienste van onze inwoners, ondernemers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Gesprekken over de dorpsontwikkelingsplannen, initiatieven die er spelen of (woon)behoeftes die er zijn, zorgen ervoor dat de raad, het college en de organisatie dicht bij de inwoners staan, betrokken zijn en een gesprekspartner blijven.

De samenleving verandert in een hoog tempo. Waar we enerzijds zien dat mensen in kernen zich samenvakken, zien we ook een groeiende individualisering en polarisatie en het vervagen van traditionele taken en verantwoordelijkheden tussen verschillende bestuurslagen (rijk, provincie en gemeente). We pleiten voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Economische ontwikkeling gaat samen met maatschappelijke en menselijke groei. Investeringsin wijken, dorpen, onderwijs, cultuur en ontmoeting zijn essentieel voor stabiliteit en verbondenheid. Wij willen inwoners zo actief mogelijk betrekken bij beleid en uitvoering. Wij geloven dat goede besluiten tot stand komen in dialoog met de samenleving. Daarom zetten wij in op een open, benaderbare en oplossingsgerichte overheid. Wij gaan voor maatwerk en de informele aanpak; ook al zien wij dat inwoners vaker gebruik maken van formele en juridische procedures. Wij willen dat inwoners zich gehoord voelen én kunnen vertrouwen op een gemeente die besluiten transparant, tijdig en rechtmatig neemt. Betrokkenheid van inwoners gaat daarom voor ons hand in hand met duidelijkheid over rollen en verwachtingen

en met adequate rechtsbescherming.

Wij willen een gemeente zijn die zichtbaar, benaderbaar en verbonden is met haar inwoners, verenigingen en ondernemers. Daarom versterken wij de betrokkenheid van raad, college en ambtelijke organisatie bij wat leeft in onze dorpen en wijken. Gesprekken over dorpsontwikkelingsplannen krijgen hierin een belangrijke plaats, zodat inwoners actief kunnen meedenken over de toekomst van hun leefomgeving. Ook blijven bedrijfsbezoeken door het college een vast onderdeel van onze werkwijze, omdat ondernemers onmisbaar zijn voor de economische vitaliteit en werkgelegenheid binnen onze gemeente.

Daarnaast hechten wij waarde aan het erkennen van maatschappelijke inzet en verbondenheid. Fractievoorzitters krijgen nadrukkelijk een rol bij het uitreiken van gemeentelijke onderscheidingen en gemeentespelden, als zichtbaar teken van waardering vanuit de gehele gemeenteraad.

Een sterke bestuurscultuur vraagt tegelijkertijd om integriteit, openheid en vertrouwen. Daarom voeren wij een actief integriteitsbeleid, met ruimte voor een veilige meldcultuur bij vermoedens van belangenverstrengeling, ongewenste beïnvloeding of misbruik. Bij twijfelgevallen moet onafhankelijk onderzoek mogelijk zijn. De rekenkamer en de gemeentelijke integriteitscommissie vervullen hierin een belangrijke controlerende en adviserende rol. Wij investeren bovendien in training en bewustwording, zodat volksvertegenwoordigers, bestuurders en medewerkers hun verantwoordelijkheden zorgvuldig en professioneel kunnen uitvoeren.

1.3 OPENBARE ORDE, VEILIGHEID EN WEERBAARHEID

Inwoners moeten zich veilig voelen in hun eigen straat. Wij kiezen voor een gemeente

die zichtbaar, dichtbij en oplossingsgericht aanwezig is in onze dorpen. Daarom richten wij Team Beekdaelen Dichtbij op: een praktisch interventieteam dat snel schakelt bij signalen uit de wijk en direct werkt aan leefbaarheid, veiligheid en sociale samenhang. Team Beekdaelen Dichtbij bestaat uit dorpscoördinatoren, BOA's, straatcoaches en medewerkers van de buitendienst. Het team werkt nauw samen met maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, zorgpartners, verenigingen en dorpsplatforms. Hierdoor ontstaan korte lijnen tussen inwoners, gemeente en partners in het sociaal en fysiek domein. We zetten in eerste instantie in op preventie, aanspreken op gedrag en individuele begeleiding van mensen die overlast veroorzaken. Ook zwaardere maatregelen zoals gedragsaanwijzingen en gebiedsverboden worden ingezet, daar waar nodig. In samenwerking met politie, OM, RIEC en andere stakeholders werken we aan preventie en een gerichte, integrale aanpak van overlastsignalen.

Daarnaast blijft de aanpak van ondermijnende criminaliteit hoog op de prioriteitenagenda staan. Ondermijning vormt een groeiende dreiging, ook voor plattelandsgemeenten. We investeren in bestuurlijke weerbaarheid door verbeterde signalering via ketenpartners, preventie in samenwerking met inwoners, ondernemers en de politie en versterking van onze informatiepositie. We zetten gerichte interventies in bij criminele structuren of misbruik van voorzieningen en vastgoed. Binnen onze eigen organisatie zetten wij in op meer uitvoeringskracht, samenvoeging van specialistische functies en een betere afstemming tussen (gebiedsgerichte) toezicht, handhaving, jeugd en sociaal domein.

De veiligheid van vrouwen en meisjes is een urgent maatschappelijk probleem. Vrouwen ervaren vaker onveiligheid in de openbare ruimte dan mannen. Dat leidt tot het aan-

passen van gedrag, zoals het vermijden van bepaalde plekken of kledingstijlen. Meestal wordt dit als grootstedelijke problematiek gezien. Maar het gaat ook om de subjectieve beleving die ook in meer landelijke gemeenten zeker een rol speelt.

In 2024 is het ACT! Interventieteam Parkstad in het leven geroepen met als doel het ondersteunen, ontzorgen en aanjagen van de bestuurlijke aanpak van de ondermijnende criminaliteit in Parkstad. Inmiddels is het ACT! Interventieteam actief binnen alle Parkstad-gemeenten met het uitvoeren van controles en de aanpak van misstanden binnen de benoemde aandachtsgebieden. Het ACT! Interventieteam levert inmiddels een belangrijke bijdrage aan de aanpak van ondermijning; wij geven een structureel vervolg aan deze aanpak. Beekdaelen heeft een groot buitengebied. Verscherpte bewaking hiervan is nodig om drugshandel, dumpingen, stroperij en diefstal op boerenerven te beperken.

Toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen en het grotere risico op langdurige stroomuitval vragen om het versterken van zowel de maatschappelijke weerbaarheid als de veerkracht van de samenleving. De gemeente heeft een belangrijke rol in het versterken van de veerkracht en weerbaarheid van zowel onze eigen organisatie als onze inwoners in tijden van crisis. Wij bereiden inwoners, bedrijven en instellingen voor op crises, verstoringen en tegenslagen, en zorgen dat onze gemeenschap snel herstelt. Gelet hierop zijn wij samen met zeven andere Zuid-Limburgse gemeenten en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) onlangs gestart met een pilot voor noodsteunpunten. Gelet op het feit dat wij het eerste aanspreekpunt voor inwoners zijn en een belangrijke taak in het activeren van maatschappelijke weerbaarheid en communicatie hebben, zullen wij de komende jaren stevig in deze taak moeten investeren.

1.4. DATAGEDREVEN WERK

De komende jaren zetten wij actief in op de kansen die digitalisering en artificiële intelligentie (AI) bieden voor onze gemeente, onze organisatie en onze inwoners. AI ontwikkelt zich razendsnel en zal een steeds grotere rol spelen in dienstverlening, besluitvorming en maatschappelijke ondersteuning. Wij willen hierin niet afwachten, maar richting geven en verantwoordelijkheid nemen. AI kan bijdragen aan snellere en toegankelijke dienstverlening, het verminderen van administratieve lasten en het slimmer organiseren van gemeentelijke processen. Denk aan ondersteuning bij vergunningverlening, betere analyse van maatschappelijke ontwikkelingen, efficiëntere inzet van personeel en het toegankelijk maken van complexe informatie voor inwoners en ondernemers. Juist in een tijd van arbeidsmarktkrapte biedt technologie kansen om de kwaliteit van de publieke dienstverlening op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren.

Tegelijkertijd staat zorgvuldigheid voorop. Toepassing van AI moet transparant, uitlegbaar, veilig en mensgericht zijn. Besluiten blijven mensenwerk. Wij benadrukken dat menselijke regie en ethische kaders hierbij te allen tijde leidend moeten blijven. Wij

beschermen privacy, zorgen voor gegevensbescherming en gelijke behandeling en zorgen ervoor dat inwoners niet verdwalen in digitale systemen. Daarnaast neemt de digitale dreiging sterk toe. Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met cyberaanvallen, datalekken, digitale fraude en verstoringen van dienstverlening. Wij vinden dat inwoners erop moeten kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn en dat gemeentelijke dienstverlening betrouwbaar blijft functioneren. Cyberveiligheid is geen tijdelijke opgave, maar een blijvend aandachtspunt. Daarom kiezen wij voor structurele investeringen, voortdurende bewustwording en een gemeente die digitaal veilig en toekomstbestendig is.

Onze ambitie is om uit te groeien tot een innovatieve gemeente die technologie inzet ten dienste van inwoners, leefbaarheid en regionale samenwerking. Om AI daadwerkelijk succesvol en veilig te integreren in onze organisatie, is investeren in scholing en digitale geletterdheid van de eigen medewerkers een belangrijke randvoorwaarde. Daarnaast zoeken wij actief samenwerking binnen Zuid-Limburg, met onderwijsinstellingen, ondernemers en maatschappelijke partners om kennis en toepassingen gezamenlijk verder te ontwikkelen.

Uitvoeringsopdrachten voor het college

1. Bied alle kernen de mogelijkheid om met ondersteuning vanuit het college en de ambtelijke organisatie hun dorpsontwikkelingsplan per kern op te stellen, te actualiseren en uit te voeren. Het vertrekpunt ligt daarbij altijd in de kern zelf: inwoners, verenigingen en lokale initiatiefnemers bepalen samen de opgaven, kansen en prioriteiten voor hun dorp. Om dit in goede banen te leiden en het mogelijk te maken, hebben we procesgeld nodig. Hiervoor stellen we eenmalig 150.000 euro ter beschikking.
2. Wij geven het college de opdracht per kern (indien de behoefte er is) heldere afspraken te maken over de inhoud van het dorpsontwikkelingsplan, de manier waarop inwoners betrokken worden, de (proces)middelen en de mate van ondersteuning vanuit de gemeente. Zo zorgen we voor een aanpak die per kern past, en tevens duidelijk en uitvoerbaar is.
3. We vragen de binnengekomen aanvragen bij de burgerinitiatieftafel vaker gedurende het jaar te behandelen, zodat inwoners en verenigingen sneller duidelijkheid krijgen en initiatieven beter ondersteund kunnen worden.
4. Wij geven het college de opdracht te onderzoeken of een nadere subsidieregulering 'leefbaarheidsaanpak kleinschalige inwoners- en gemeenschapsinitiatieven 2027-2029' bijdraagt aan de versterking van vitale en leefbare kernen in Beekdaelen.
5. Zet naast op de vertrouwde vormen van participatie (bijeenkomsten, nieuwsbrieven, inloopavonden) ook in op het digitaal participatieplatform 'samen.beekdaelen.nl'; hiervoor stellen wij een structurele bijdrage van 65.000 euro ter beschikking.
6. Het college dient actief het Uitdaagrecht te stimuleren door actieve communicatie en ondersteuning, zodat inwoners en maatschappelijke organisaties meer gebruik maken van dit recht.
7. Het college krijgt de opdracht het bereik van onze digitale algemene nieuwsbrief te vergroten en te onderzoeken of het uitbrengen van een 'infoblaadje' in de kernen door de verenigingen, als daar behoefte aan is, tot de mogelijkheden behoort.
8. Evalueer het representatiebesluit met aandacht voor gesprekken over dorpsontwikkelingsplannen, bedrijfsbezoeken door het college bij ondernemers en de rol van fractievoorzitters bij de uitreiking van gemeentespelden.
9. Wij geven het college de opdracht om in Parkstadverband een structureel vervolg te geven aan het ACT! Interventieteam met speciale aandacht voor het buitengebied.
10. Onderzoek in hoeverre de aanpak 'Veilige steden', met name in het kader van veiligheid van vrouwen en meisjes, relevante informatie oplevert voor toepassing in Beekdaelen.
11. Het college dient de pilot 'noodsteunpunten' te evalueren en passende vervolgstappen te zetten voor het versterken van de weerbaarheid in Beekdaelen en in de gemeentelijke organisatie.

12. Het college dient bij de monitoring, evaluatie en besluitvorming meer gebruik te maken van data en AI op bijvoorbeeld de onderdelen:
 - Fraude en preventie in het sociaal domein.
 - Optimalisatie van inkoop en contractmanagement.
 - Slimmer onderhoud en meldingen in de openbare ruimte.
 - Het analyseren van verkeersstromen en het voorspellen van ongevalshotspots.
 - Het inzicht krijgen in energiearmoede bij huishoudens.
13. Om de digitale toegang ('Beekdaelen in je broekzak') verder te versterken dient het college in 2027 een raadsvoorstel in.
14. We stellen eenmalig een bedrag van 10.000 euro ter beschikking om de basis van onze lokale democratie te versterken en jongerenparticipatie te bevorderen.

Programma 2

Sterke gemeenschappen en gelijke kansen

Ambities

In Beekdaelen bouwen de raad, het college en de ambtelijke organisatie samen met inwoners aan sterke, vitale en inclusieve gemeenschappen waarin iedereen mee kan doen. We zetten in op ontwikkeling, gezondheid, bestaanszekerheid en sterke sociale verbindingen. Inwoners wonen niet alleen in Beekdaelen, maar ze voelen zich thuis in Beekdaelen. Daarbij werken de raad, het college en ambtenaren in samenhang: wonen, zorg, welzijn, (vrijwilligers)werk, onderwijs, sport en cultuur zijn met elkaar verbonden, versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan leefbare kernen in Beekdaelen. Zo kunnen we als gemeente de toekomst aan.

- We zetten in op meer activiteiten, bewonersinitiatieven en ontmoetingsplekken in alle kernen van Beekdaelen om het 'samen leven' verder te versterken.
- We zetten in op gemeenschappen waar inwoners zich gezien en ondersteund voelen, waar onderlinge verbondenheid vanzelfsprekend is en waar iedereen kan meedoen.
- We kijken niet naar afzonderlijke thema's, maar naar de samenhang tussen wonen, zorg, welzijn, (vrijwilligers)werk, onderwijs, sport en cultuur. Deze versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan kernen die sterk zijn en ook mogen verschillen in aanpak van eigen problematieken.
- We zorgen voor een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot beweging, ontmoeting en culturele ontwikkeling.
- We willen dat inwoners snel de juiste ondersteuning krijgen, dichtbij huis en zonder onnodige drempels. Daarom versterken we de samenwerking tussen gemeente, zorg, onderwijs en lokale partners, zodat ondersteuning beter aansluit op de leefwereld van inwoners.
- Een veilige, gezonde en kansrijke jeugd is de basis voor een sterke en veerkrachtige samenleving. In Beekdaelen zetten we ons ervoor in dat kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een omgeving die ondersteunt, beschermt en stimuleert.

2.1 STERKE GEMEENSCHAPPEN EN VITALE KERNEN

Een leefbaar dorp betekent voor ons minimaal een veilige, verzorgde en prettige leefomgeving. Onze ambitie gaat echter verder. We willen levendige dorpen waar mensen elkaar ontmoeten, initiatief nemen, verenigingen bloeien en jong en oud actief onderdeel zijn van de gemeenschap. Dit is niet meer vanzelfsprekend en toch nog volop aanwezig in onze gemeente.

Dorpscoördinatoren vormen de gemeentelijke schakel tussen inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, scholen,

zorgpartners en gemeente. In deze verbindende rol zijn zij de 'oren en ogen' in onze dorpen en dragen zij bij aan onderlinge verbondenheid, samenredzaamheid en tijdige signalering van behoeften binnen de gemeenschap. De dorpscoördinatoren zijn een vast onderdeel van onze gebiedsgerichte aanpak. Zij werken nauw samen met andere functies, zoals collega-ambtenaren, jeugd- en jongerenwerk, straatcoaches, wijkteams en welzijnsorganisaties. Deze complete benadering zorgt ervoor dat signalen sneller worden opgepakt en ondersteuning beter aansluit op wat inwoners nodig hebben. We bouwen de komende periode voort op

deze succesvolle aanpak. Wij werken daarbij op een multidisciplinaire wijze die ervoor zorgt dat de problematiek van hulpbehoevenden integraal en bij de wortel wordt aangepakt.

Verenigingen zijn de ruggengraat van het sociale leven en zij dragen in onze kernen op een unieke manier bij aan sociale samenhang, gezondheid, cultuur en leefbaarheid. Verenigingen en vrijwilligersorganisaties leunen op vrijwilligers die steeds meer op hun schouders krijgen. We ondersteunen hen financieel via de waarderingssubsidie én inhoudelijk bij de vraagstukken waar zij mee kampen. Niet alles kan waargemaakt worden, maar we staan naast onze verenigingen. De focus ligt op maatwerk, professionalisering en samenwerking tussen verenigingen. Daarnaast moedigen we initiatieven vanuit de samenleving aan, onder meer via *uitdaagverzoeken* en gebiedsgerichte pilots. Wij zien dat evenementen naast reguliere activiteiten een belangrijke rol spelen in het sociale leven van onze kernen. Juist in een landelijke gemeente als Beekdaelen dragen evenementen bij aan levendige dorpen en sterke gemeenschappen. We blijven inzetten op het stimuleren van activiteiten en evenementen in al onze kernen. Om verenigingen, stichtingen en vrijwilligers hierin beter te ondersteunen, verhogen we het budget voor evenementensubsidies.

Sport en bewegen zijn essentieel voor hoofd en lijf. We zetten in op een gezonde samenleving en creëren daarbij een evenwichtige spreiding van voorzieningen, waarin inwoners – jong en oud – worden gestimuleerd om actief te zijn en elkaar te ontmoeten in een sportieve omgeving. Dit sluit aan op de koers binnen het programma Gezond Beekdaelen en op onze brede inzet op preventie en positieve gezondheid. We investeren daarom in sport- en beweegomgevingen die toegankelijk zijn en ruimte bieden voor ontmoeting en initiatief. Wij

blijven ons inzetten tegen de milieu- en geluidsoverlast van vliegvelden. Daarnaast versterken we de wandelstructuur in onze gemeente, met speciale aandacht van Etzenrade tot Merkelbeek en van Groot Haasdal tot Grijzegrubben. Zo maken we bewegen laagdrempeliger, toegankelijker en vanzelfsprekender in het dagelijks leven. Mogelijk kan een gratis sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen bijdragen aan gezondheid, preventie en toegankelijkheid. Zo werken we aan een Beekdaelen waarin sport en bewegen niet alleen georganiseerd zijn, maar waarin we ook oog hebben voor samen met de ongeorganiseerde sport. Bij de realisatie van faciliteiten hiervoor wordt onder meer gekeken naar bestaande voorzieningen en worden verenigingen en bestaande accommodaties meegenomen.

Wij willen de mogelijkheden voor taalontwikkeling en de algemene ontwikkeling van al onze inwoners zichtbaar en toegankelijk houden voor iedereen. De bibliotheek vormt daarin een essentieel onderdeel: een laagdrempelige plek waar lezen, leren, ontmoeten en maatschappelijke ondersteuning vanzelf samenkomen. Daarom continueren we de ingezette koers op het gebied van bibliotheekwerk. Samen met netwerkpartners blijven we inzetten op het voorkomen en bestrijden van taalachterstanden en laaggeletterdheid, het versterken van basis- en digitale vaardigheden en het toegankelijk maken van informatie, cultuur en ontmoeting voor alle inwoners. Daarbij heeft de bibliotheek nadrukkelijk ook een rol in het versterken van sociale samenhang en deelname aan de samenleving.

Cultuur leeft in Beekdaelen en de vele initiatieven blijven we verbinden, vernieuwen en waar nodig versterken. Dit doen we met een vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord, waarin we samen met verenigingen, gemeenschapshuizen en

culturele partners investeren in talentontwikkeling en participatie. Onze ambitie is dat iedere inwoner actief in aanraking komt met cultuur, muziek en (moderne vormen van) kunst. Daarbij geven we de Limburgse dialecten een volwaardige en herkenbare plek in ons beleid en daarom sluiten we aan bij het programma 'Same veur 't Limburgs'. We stimuleren muziekonderwijs en onderzoeken hoe dit breder en toegankelijker kan worden ingebed in de samenleving. Cultuur verdient een stevige positie, zodat we duurzaam bijdragen aan identiteit, leefbaarheid en gemeenschapszin in al onze kernen.

Daarnaast kent Beekdaelen een rijk cultureel erfgoed dat diepgeworteld is in de identiteit van onze vijftien kernen. Monumentale gebouwen, karakteristieke dorpsgezichten, tradities, gebruiken en landschappelijke elementen vertellen het verhaal van onze gemeenschap en vormen een belangrijke basis voor leefbaarheid, trots en verbondenheid. Dit erfgoed willen wij behouden en toekomstbestendig maken in samenwerking met inwoners, verenigingen en erfgoedpartners.

2.2 VOORZIENINGEN

Wij kiezen voor sterke, toekomstbestendige gemeenschapsvoorzieningen als fundament onder leefbare dorpen. Iedere kern in Beekdaelen beschikt over een passende ontmoetingsplek, omdat we ontmoeting zien als sleutel voor sociale samenhang, het tegengaan van eenzaamheid en een levendige gemeenschap. Daarbij accepteren we dat niet ieder voorzieningenniveau overal hetzelfde kan zijn; de ontmoetingsplekken zijn passend bij de schaal en de behoefte van een kern. In deze bestuursperiode ligt de focus op het zorgvuldig uitvoeren én toetsen van het vastgestelde accommodatiebeleid. Daarnaast monitoren wij de voortgang en actualiseren wij het meerjarig onderhoudsplan, zodat keuzes transparant en toekomstbestendig zijn. Waar nodig stu-

ren we bij, met oog voor kwaliteit, betaalbaarheid en gebruik.

Tegelijk investeren we gericht in de toekomst. We realiseren een aantal nieuwe gemeenschapsvoorzieningen, waarbij we aansluiten op lokale behoeften en initiatieven. Dit doen we niet alleen vóór inwoners, maar samen mét inwoners en verenigingen. We maken bovendien heldere keuzes over de rol van de gemeente. We brengen in kaart waar we verantwoordelijk voor zijn, waar we ondersteunen en onder welke voorwaarden. Ook bieden we duidelijkheid voor voorzieningen die nu buiten het bestaande kader vallen, namelijk de schutterrijaccommodaties. Daarbij wordt gekeken naar zowel bestaande accommodaties als nieuwe accommodaties. Schutterijen spelen een belangrijke rol in kernen en onze gemeente. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat ook zij, waar mogelijk en nodig, gefaciliteerd worden door onze gemeente. Onze ambitie is helder: een duurzaam, toegankelijk en samenhangend netwerk van voorzieningen dat ontmoeting stimuleert en bijdraagt aan sterke kernen waar mensen en diezelfde kernen met elkaar in verbinding staan.

We blijven onverminderd inzetten op goede onderwijshuisvesting. Wij investeren in een omgeving waarin ieder kind de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen, vanaf de vroegste levensjaren tot aan de overgang naar het voortgezet onderwijs. De komende jaren ontwikkelen we een toekomstbestendige en inclusieve onderwijsstructuur in al onze kernen. We zetten daarvoor in op de realisatie van brede kindcentra (0-12 jaar) waarin opvang, onderwijs, zorg en ondersteuning samenkomen. Deze centra bieden een doorlopende ontwikkellijn, voorkomen vroege taal- en andere onderwijsachterstanden en versterken de samenwerking tussen partners in het sociaal domein. In deze bestuursperiode herijken we het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP), zodat

onze schoolgebouwen en voorzieningen ook in de toekomst blijven aansluiten op de huidige kwaliteit en bereikbaarheid van het onderwijs in Beekdaelen. Daarbij kijken we niet alleen naar gebouwen, maar nadrukkelijk ook naar de omgeving van scholen. Een school is meer dan een gebouw alleen. Daarom hebben we bij de inrichting en ontwikkeling van schoollocaties expliciet aandacht voor een gezonde, groene en veilige schoolomgeving, met voldoende ruimte voor ontmoeting, spelen en bewegen.

2.3 DUURZAAM SOCIAAL DOMEIN (WMO – JEUGDWET – PARTICIPATIEWET)

De gemeente staat door maatschappelijke, demografische ontwikkelingen en de toenemende druk op de zorg voor grote uitdagingen in het sociaal domein. Deze opgaven zijn verwoord in de Toekomstvisie Sociaal Domein en we werken in deze periode om hier uitvoering aan te geven. In Beekdaelen versterken we samen met onze partners de sociale basis en werken we vanuit de principes van normaliseren en integraliteit. Dat betekent dat we inwoners zoveel mogelijk ondersteunen binnen hun eigen netwerk, dicht bij huis en tegelijk domein overstijgend samenwerken om de juiste hulp te bieden voor inwoners waar dat nodig en mogelijk is. We werken gebiedsgericht, hetgeen betekent dat we onze wijkteams verder doorontwikkelen. We implementeren de Doorbraakmethode gemeentebreed en breiden onze centrale toegang verder uit met belangrijke ketenpartners in het voorliggende veld.

We continueren de Pluswijkenaanpak om in sommige kernen de druk op de zorg te verlagen. Hierdoor wordt extra aandacht gegeven aan mensen in een armoedesituatie of kinderen met een leerachterstand. We baseren ons op een holistisch mensbeeld op basis van Positieve Gezondheid om de samenredzaamheid van inwoners te verhogen en de eigen regie en de kracht van de gemeenschap te vergroten. Hiervoor

versterken we de samenwerking tussen informele, zorg- en welzijnspartners zoals huisartsen en sociaal werk door ze in het leefgebied van mensen samen te brengen. Het Adviesorgaan Sociaal Domein Beekdaelen heeft een actieve rol om gevraagde en ongevraagde adviezen te geven bij het verbeteren van het beleid met betrekking tot de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo.

Ook hebben wij oog voor de mantelzorg van de toekomst. We zien steeds minder potentiële mantelzorgers voor een toenemende groep mantelzorgbehoevenden en daarnaast neemt de belasting toe vanwege de zwaardere zorgtaken in een steeds ingewikkelder en individualistischer wordende maatschappij. Enerzijds wordt de relatie tussen de mensen die mantelzorg ontvangen en verlenen hechter en geeft het zingeving; anderzijds kan de druk op de mantelzorger zwaar voelen met gevolgen voor de lichamelijke en psychische gezondheid; zeker in afstemming met een baan. We onderzoeken in hoeverre wij als gemeente een rol kunnen vervullen bij mantelzorg-ondersteuning op maat (in een keukentafelgesprek kan gekeken worden naar wat nodig is om de zorg vol te houden). Ook de positieve aspecten van het verlenen van mantelzorg mogen duidelijker uitgelicht worden. Feit is dat mantelzorgers onmisbaar zijn. We blijven hun inzet waarderen en ondersteunen hen, onder andere door inzet op respijtzorg. Er zijn al veel mogelijkheden voor respijtzorg in geval van het tijdelijk niet beschikbaar zijn van mantelzorgers, denk hierbij aan logeerkamers in verzorgingshuizen. Wij willen kritisch kijken naar de beschikbare mogelijkheden en indien nodig zetten wij in op verruiming van het aanbod. Mantelzorgers zijn kostbaar en belangrijk, respijtzorg draagt bij aan de ontzorging van mantelzorgers.

Onze ambitie is dat iedere jeugdige, ongeacht achtergrond of levensomstandigheden, zich optimaal kan ontwikkelen en gezond,

veilig en vol vertrouwen de toekomst tegemoet gaat. Ouders en jeugdigen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding. Zij kunnen een beroep doen op de gemeente of op sociaal werk als het niet zelfstandig lukt. We investeren in een sterke sociale basis waarin ouders, jeugdigen en professionals elkaar weten te vinden. Preventie staat centraal: door in een vroeg stadium te signaleren, te ondersteunen en te begeleiden voorkomen we dat problemen escaleren. We doen dit door het versterken van opvoedingsondersteuning voor gezinnen, een laagdrempelige toegang tot advies en ondersteuning en het stimuleren van gezonde leefstijlkeuzes. Voor jongeren die meer ondersteuning nodig hebben, organiseren we passende jeugdhulp dicht bij huis. De toegang blijft herkenbaar, bereikbaar en integraal, waarbij professionals samen optrekken rond de vraag van het gezin. Wanneer lichte ondersteuning onvoldoende blijkt, zorgen we voor tijdige specialistische zorg. Bij signalen van ontwikkelingsachterstand of onveiligheid grijpen we snel en zorgvuldig in. Onze inzet is gericht op het herstellen van veiligheid in het gezin en op het waarborgen van perspectief voor het kind. Indien nodig worden maatregelen in het gedwongen kader ingezet, altijd met oog voor samenwerking tussen partners en zorgvuldige afstemming met het gezin. We zorgen voor een soepele overgang van 18-min naar 18-plus, in nauwe samenwerking met partners in onderwijs, zorg en participatie. Ook een gezonde fysieke leefomgeving draagt bij aan veilig en gezond opgroeien. Daarom blijven we aandacht besteden aan gezonde en groene speel- en beweegruimtes, veilige routes naar school en sportvoorzieningen en activiteiten die bewegen, ontmoeten en gezond leven stimuleren. Zoals bekend staat de jeugdzorg onder druk: ondanks een daling in het aantal meldingen blijven de kosten stijgen en wordt de problematiek complexer. In Zuid-Limburg werken we daarom

aan een fundamentele herinrichting van het jeugdzorglandschap, gericht op meer grip, kwaliteit en betaalbaarheid. Onze ambitie blijft om te bewegen van zware, specialistische zorg naar tijdige ondersteuning en preventie dichtbij huis.

Een samenleving is sterk wanneer iedereen kan meedoen. In Beekdaelen vinden we het essentieel dat inwoners actief kunnen deelnemen aan het sociale, maatschappelijke en economische leven — ongeacht achtergrond, gezondheid, inkomen of leeftijd. Meedoen vergroot de zelfstandigheid, versterkt de sociale basis en draagt direct bij aan het welzijn en de leefbaarheid in onze kernen. Meedoen stimuleren we breed: via armoedebestrijding, (vrijwilligers)werk, gezondheidsbevordering, cultuur, sport, ontmoeting en toegang tot ondersteuning zoals sociaal werk. Meedoen kan alleen wanneer de basisvoorwaarden op orde zijn. Daarom koppelen we ons meedoenbeleid aan bestaanszekerheid. Inwoners moeten kunnen rekenen op voldoende inkomen, een stabiele leefsituatie en toegang tot passende ondersteuning wanneer dat nodig is. We zijn een gemeente waarin niemand tussen wal en schip valt en waarin kansen, talenten en mogelijkheden centraal staan. Ons participatiebeleid is effectief, efficiënt en integraal en richt zich in principe op het ondersteunen van inwoners om, al dan niet met begeleiding, (weer) aan het werk te gaan. Dit geldt ook voor de doelgroep Nieuw Beschut waarvoor wij de komende jaren als samenleving en Beekdaelen een belangrijke opgave kennen. Voor inwoners die niet (meer) kunnen werken, zetten we in op betekenisvol meedoen op andere manieren, zoals vrijwilligerswerk, maatschappelijke inzet of deelname aan lokale activiteiten, in lijn met de nieuwe Participatiewet in Balans.

In een betaalbaar en uitvoerbaar sociaal domein wordt maximaal ingezet op een

multidisciplinaire aanpak, ook in het kader van armoedebestrijding en vanuit preventief oogpunt. De problemen van mensen integraal en bij de wortel aanpakken en niet door middel van parallelle, afzonderlijke trajecten. Daarbij erkennen wij nadrukkelijk de grote waarde van lokale vrijwilligers- en hulp-initiatieven die inwoners op een laagdrempelige en vaak anonieme manier ondersteunen. Juist in een tijd van toenemende bestaansonzekerheid en maatschappelijke onrust zijn deze initiatieven van grote betekenis voor onze kwetsbaarste inwoners. De kracht van deze initiatieven ligt in het feit dat zij vanuit inwoners zelf ontstaan. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de gemeente deze overneemt. Onze rol is ondersteunend en faciliterend, zodat deze initiatieven zo lang mogelijk op lokaal niveau blijven functioneren.

2.4 INCLUSIE EN GELIJKE KANSEN

Wij kiezen voor een inclusieve samenleving waarin iedereen in Beekdaelen volwaardig kan meedoen, ongeacht beperking, achtergrond, leeftijd of inkomen. Met de Lokale Inclusie Agenda maken we inclusie concreet, meetbaar en zichtbaar in al ons beleid en handelen. Onze ambitie is dat inclusie geen apart thema is, maar een vanzelfsprekend uitgangspunt bij iedere beslissing die we nemen.

Dit betekent dat openbare ruimtes toegankelijk en veilig voor iedereen zijn. Daarnaast is dienstverlening begrijpelijk, bereikbaar en krijgt iedereen gelijke kansen om mee te doen in onderwijs, werk, sport en cultuur. Daarbij luisteren we actief naar inwoners om te begrijpen waar belemmeringen zitten en hoe we deze kunnen oplossen. We werken samen met maatschappelijke partners, ervaringsdeskundigen en inwoners om inclusie daadwerkelijk vorm te geven. We spreken duidelijke doelen af en monitoren de voortgang, zodat inclusie niet vrijblijvend is. Onze ambitie is helder: Beekdaelen is een

gemeente waar er verschillen mogen zijn en waar iedereen zich gezien, gehoord en betrokken voelt. Gelijke kansen vragen soms om ook om ongelijke investeringen. Daarom zetten we waar nodig extra in op voorzieningen en ontmoeting, bijvoorbeeld via een jeugdhonk in Nuth naar voorbeeld van The Basement in Schinveld.

Daarnaast is ook de opvang van ontheemden onderdeel van een inclusieve samenleving. Er is namelijk sprake van een groeiende opgave op het gebied van opvang van statushouders, asielzoekers en daklozen. Diverse oorlogssituaties brachten én brengen grote stromen vluchtelingen op gang. De geopolitieke situatie in de wereld is op dit moment zeer instabiel en onzeker. We houden rekening met nieuwe stromen vluchtelingen. Als gemeente hebben we constant oog voor huisvestingskansen die zich voordoen en zorgen we voor een goede ondersteuning en begeleiding van ontheemden. Op dit moment werken wij -in pilotverband- actief mee aan het beter organiseren en versnellen van de bestaande statushoudersketen. We zijn voorstander van een integrale benadering, waarin werk, inburgering en wonen vanaf de start in samenhang worden georganiseerd, hetgeen leidt tot aantoonbare versnelling in participatie.

2.5 WONEN-WELZIJN-ZORG

Wij kiezen voor een samenhangende en toekomstgerichte aanpak waarin wonen, welzijn en zorg onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Met een integrale uitvoeringsagenda Wonen-Welzijn-Zorg zetten we in op sterke, leefbare kernen waarin inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en aange-naam kunnen wonen. Onze ambitie is om voorzieningen en ondersteuning dicht bij inwoners te organiseren, met oog voor de draagkracht en vitaliteit van onze dorpen. We sturen actief op een evenwichtige verdeling van zorgvoorzieningen binnen onze

gemeente en de regio. Beekdaelen neemt daarbij haar verantwoordelijkheid en levert een eerlijke bijdrage aan de opvang van kwetsbare groepen. Tegelijk bewaken we de balans en spreiden wij zoveel mogelijk, zodat leefbaarheid en sociale samenhang in onze kernen behouden blijven.

Om richting te geven aan nieuwe ontwikkelingen werken we een helder afwegingskader uit voor zorginitiatieven. Daarmee toetsen we niet alleen ruimtelijke inpassing, maar ook de maatschappelijke meerwaarde,

spreiding en impact op de omgeving. Initiatieven moeten bijdragen aan inclusieve, veilige en toekomstbestendige dorpen. We verbinden wonen, zorg en welzijn nadrukkelijk met andere opgaven, zoals participatie en ontmoeting. Door samenwerking met zorgorganisaties, woningcorporaties en maatschappelijke partners versterken we het lokale netwerk rondom inwoners. Onze inzet is duidelijk: een gemeente waarin iedereen, ook wie extra ondersteuning nodig heeft, een passende plek vindt om te wonen en mee te doen.

Uitvoeringsopdrachten voor het college

1. Breid het aantal dorpscoördinatoren uit van 2 naar 3 om beter te kunnen acteren op wat er speelt in onze dorpen. Hierdoor ontstaat er meer ruimte om signalen op te vangen, initiatieven te begeleiden en de samenwerking te versterken.
2. Verhoog de jaarlijkse evenementensubsidie naar 100.000 euro, omdat evenementen bijdragen aan verbinding, leefbaarheid en identiteit.
3. Richt een herkenbaar ondersteuningsteam in dat verenigingen helpt bij vragen over (evenement)organisatie, subsidies en regelgeving.
4. Daarnaast onderzoekt het college de mogelijkheid van een digitale helpdesk of chatfunctie, zodat ondersteuning toegankelijker wordt.
5. Ontwikkel een integraal sport- en beweegbeleid, waarin zowel georganiseerde als ongeorganiseerde sport een plek krijgen en onderzoek of een gratis sport- en beweegaanbod (voor specifieke doelgroepen) mogelijk is.
6. Versterk de wandelstructuur in onze gemeente om bewegen laagdrempelig en toegankelijk te maken, met speciale aandacht voor van Etzenrade tot Merkelbeek en van Groot Haasdal tot Grijzegrubben. Hiervoor stellen we eenmalig een bedrag ter beschikking van 50.000 euro.
7. Schutterijen spelen een belangrijke rol in onze kernen en dragen bij aan traditie, ontmoeting en gemeenschapszin. Daarom vragen wij het college dat zij, waar mogelijk en passend in het MeerJarenOuderhoudsPlan, door de gemeente ondersteund worden, zowel bij bestaande als eventuele nieuwe accommodaties.
8. Het college onderzoekt hoe in Beekdaelen Zuid een open sport- en beweegplek kan ontstaan bij voorkeur gekoppeld aan een lokaal initiatief. Hierin worden bestaande verenigingen en goede ervaringen elders meegenomen.
9. We stimuleren concrete projecten waarbij jong en oud elkaar actief ontmoeten en samenwerken in onze kernen en dragen het college op om te onderzoeken welke intergenerationele activiteiten of initiatieven hierbij ondersteund kunnen worden.
10. Om cultuur te versterken geven wij opdracht voor een vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord met structurele kosten van 30.000 euro vanaf 2027. Daarnaast zoeken we aansluiting bij het programma 'Same veur 't Limburgs' en hiervoor stellen we eenmalig een bedrag ter beschikking van 20.000 euro.
11. Onderzoek de mogelijkheden voor een bibliotheek-op-locatie, het uitbreiden van Informatiepunten Digitale Overheid en een extra stimulans voor maatschappelijke programmering in onze kernen. Hiervoor stellen wij in 2027 een eenmalig bedrag ter beschikking van 100.000 euro.
12. Realiseer nieuwe gemeenschapsvoorzieningen in de kernen Puth, Sweikhuizen en Schinveld, waarbij we aansluiten op lokale behoeften en initiatieven; waar nodig volgen aparte raadsvoorstellen.
13. Om te kunnen sturen op ons strategisch maatschappelijk vastgoed geven wij opdracht enerzijds om het vastgestelde accommodatiebeleid verder uit te voeren met duidelijke sturingsmomenten, zoals voor onze sportaccommodaties in Q1 2027 en anderzijds om het MeerJarenOuderhoudsPlan te actualiseren met een duidelijke Duurzaamheidsparagraaf.
14. Herijk het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) in deze bestuursperiode.

15. We geven het college in het kader van datagedreven werken opdracht een analyse te maken van de behoeften van de mantelzorger in Beekdaelen en gecombineerd met een analyse van de maatschappelijke ontwikkelingen aanbevelingen te doen voor een toekomstbestendig mantelzorgbeleid; daarbij wordt het onderdeel respijtzorg meegenomen.
16. Het college ontwikkelt een aanpak om lokale hulpinitiatieven financieel en organisatorisch beter te ondersteunen. Waar mogelijk verbinden we deze initiatieven slimmer met elkaar, met behoud van de lokale kracht en eigen karakter. Hiervoor stellen wij in 2027 een eenmalig bedrag ter beschikking van 75.000 euro.
17. We maken een bewuste en weloverwogen keuze omtrent de toekomst van Nieuw Beschut en de uitvoering van de Participatiewet en versterken de samenwerking met partners.
18. Bij de inzet op armoedebestrijding, het beter bereiken van inwoners en het versterken van sociaaljuridische hulp zoekt het college ook naar innovatieve oplossingen, zoals het afkopen van schulden of het instellen van een sociaaljuridische voorziening. Wij werken met een multidisciplinaire aanpak en pakken problemen integraal bij de wortels aan. Ook om recidiverende hulpvragen te voorkomen.
19. Wij geven het college de opdracht om in 2026 de Lokale Inclusie Agenda als raadsvoorstel in te brengen. Om inclusie in de praktijk een stem te geven en de betrokkenheid van inwoners met een beperking bij de lokale politiek te vergroten, zal er de komende periode jaarlijks vanuit de griffie een inclusiedebat worden georganiseerd in samenwerking met lokale belangenorganisaties. Hiervoor stellen wij eenmalig 5.000 euro ter beschikking.
20. We werken de vastgestelde Visie Wonen-Welzijn-Zorg Parkstad uit in een uitvoeringsagenda met heldere doelstellingen; we houden oog voor draagkracht, leefbaarheid en vitaliteit in Beekdaelen.

Programma 3

Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente

Ambities

Wij streven naar een gemeente waar het landschap groen en cultuurhistorisch rijk is, en ook ruimte biedt voor wonen, werken, genieten, ondernemen en leven. Sterke en vitale gemeenschappen vragen om een integrale benadering, waarbij fysieke ontwikkelingen hand in hand gaan met het versterken van sociale verbanden. Deze twee elementen zijn nauw met elkaar verbonden en functioneren als communicerende vaten, waardoor gemeenschappen veerkrachtiger, zelfredzamer en beter in staat zijn om maatschappelijke veranderingen op te vangen.

- We streven naar een passend, betaalbaar en toekomstbestendig woningaanbod voor alle doelgroepen.
- Onze groene en cultuurhistorische identiteit willen we behouden en versterken.
- We ondersteunen een duurzame landbouwtransitie die perspectief biedt aan agrariërs en bijdraagt aan natuur- en landschapswaarden.
- We werken samen met inwoners, ondernemers en partners aan de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
- We streven naar een veilige, duurzame en leefbare inrichting van de openbare ruimte.
- We bieden ruimte aan lokaal ondernemerschap binnen heldere kaders en hanteren een actieve, meedenkende houding richting ondernemers.

3.1 GEBIEDSONTWIKKELINGEN EN WONINGBOUW

Gebiedsgerichte ontwikkeling vormt de basis van onze aanpak. In meerdere kernen werken we gelijktijdig aan concrete projecten waarin woningbouw, leefbaarheid, infrastructuur en voorzieningen samenkomen. We maken hierbij duidelijke keuzes in prioritering en fasering, zodat plannen niet alleen ambities blijven, maar daadwerkelijk gerealiseerd

worden. De ontwikkelingen verschillen per kern in aard, schaal en fase van uitwerking. Dat hangt samen met de uiteenlopende ruimtelijke structuren, behoeften vanuit de inwoners, ontstaansgeschiedenis van de plannen dan wel op te lossen knelpunten in de dorpen. Hierdoor komt niet elke ontwikkeling in elk dorp gelijktijdig in dezelfde vorm tot stand. We zijn in ieder geval volop bezig in Beekdaelen!

In diverse kernen in Beekdaelen zijn concrete plannen openbaar en in uitvoering of voorbereiding:

• Nuinhofwijk Nuth	• Woningbouwontwikkeling Amstenrade
• Centrumplan Nuth	• Gyselaar Amstenrade
• Bloemenbuurt Schinveld	• Plannen Hulsberg (Mesweg en Diepestraat)
• Jabeekerhof Schinveld	• Woningbouw Sweikhuizen, in combinatie met gemeenschapsvoorziening
• Centrumplan Schinveld	• Centrumplan Schinnen
• Centrumplan III Schimmert	• Maatschappelijk Hart Merkelbeek
• Gebiedsontwikkeling Doenrade	• Woningbouw Puth, in combinatie met schoolontwikkeling

Deze projecten richten zich zowel op woningbouw als nadrukkelijk ook op het versterken van de leefomgeving, bereikbaarheid, verkeersveiligheid, de kwaliteit van de openbare ruimte of sociaal-maatschappelijke uitdagingen. Daarnaast zijn er locaties waar ruimtelijke verkenning of planvorming in een vroege fase verkeren. Deze locaties maken onderdeel uit van de bredere ruimtelijke koers en inzet van onze gemeente voor al onze dorpen. Het vraagt echter nog nadere uitwerking, afstemming en bestuurlijke besluitvorming voordat verdere communicatie hierover mogelijk is. Deze projecten vragen voldoende menskracht, kennis en samenwerking om ze ook echt uit te kunnen voeren binnen zowel de eigen organisatie als de betrokken externe partners.

De druk op de woningmarkt vraagt om versnelling, maar niet om bouwen zonder regie. Wij kiezen voor gericht bouwen: de juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep. Kwaliteit, betaalbaarheid en leefbaarheid staan centraal. We zetten in op een woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners, rekening houdend met veranderingen in wonen en ruimtegebruik en regionale dan wel provinciale afspraken. De voorkeur ligt bij inbreiding binnen kernen. Als dat niet mogelijk is,

wordt uitbreiding aan de randen overwogen waar dit passend is. Tevens onderzoeken we mogelijkheden om gronden te herbestemmen ten gunste van woningbouw. We zorgen voor een evenwichtige spreiding over de kernen en een goede verdeling tussen sociaal, midden en hoger segment. We versnellen woningbouw door betere samenwerking en efficiëntere procedures. Daarbij onderzoeken wij de mogelijkheden met betrekking tot:

- innovatieve en flexibele woonvormen (zoals bijvoorbeeld meergeneratiewonen)
- woningsplitsing, woningdelen (niet zijnde kamerverhuur) en (pre-) mantelzorgwoningen
- het schrappen van onnodige onderzoeken indien mogelijk en voorwaarden te hanteren die noodzakelijk en proportioneel zijn
- het tegengaan van leegstand en woonfraude (via woningcorporaties)
- hoe lokale binding binnen de wettelijke mogelijkheden kan worden meegewogen bij woningtoewijzingen
- het voorkomen dat bouwkvavels en woningen onnodig leeg blijven liggen en tijdige benutting van bestaande (vergunde) bouwkvavels

Versnelling mag niet ten koste gaan van ruimtelijke kwaliteit: nieuwbouw moet passen bij het dorpskarakter en landschap, waarbij de adviescommissie omgevingskwaliteit een belangrijke rol speelt. Zoals bekend is de woningmarkt voor ons als gemeente voor slechts een klein deel zelf te regelen. We prioriteren onze plannen op basis van de (landelijke) aandachtspunten zoals onder meer stikstofuitstoot, netcongestie, spuitzones, natura 2000-gebieden, provinciale verordeningen en juridische procedures.

We versnellen met het bouwen van woningen die aansluiten op de vraag van jongeren, gezinnen en ouderen en richten daarop ook onze energie en middelen. Hierbij maken we gebruik van lokale, regionale en landelijke fondsen, zoals bijvoorbeeld de starterslening en het landelijke volkshuisvestingsfonds, om dit te realiseren. We onderzoeken ook de mogelijkheid van een lokaal huisvestingsfonds. Samen met woningcorporaties maken we duidelijke afspraken om ervoor te zorgen dat sociale en betaalbare huurwoningen terechtkomen bij de doelgroepen die ze echt nodig hebben. Daarbij wijzen wij de corporaties ook op hun verantwoordelijkheid richting bijzondere doelgroepen, zoals woonwagenbewoners. Daarnaast krijgen corporaties meer ruimte om locaties te (her)ontwikkelen, mits dit past binnen de gemeentelijke ambities. Met de corporaties die deze ambities onderschrijven, maken we vooraf prestatieafspraken over de uitgangspunten, het te realiseren programma en de criteria voor toewijzing. Op deze manier werken we gezamenlijk aan een toekomstbestendig, divers en betaalbaar woningaanbod in Beekdaelen, met als uitgangspunten niet bouwen op aantallen, maar op behoefte, met een goede balans tussen versnelling en kwaliteit, rekening houdend met een differentiatie per kern (gerelateerd aan de woonvisie) waarbij uitvoerbaarheid centraal staat.

Zoals bekend is de omgevingsvisie Beekdaelen vastgesteld en wordt deze visie in de komende jaren verder uitgewerkt in een omgevingsplan. In dit plan zullen ook verdere kwaliteitscriteria en ruimtelijke voorwaarden worden opgenomen. Bij de uitvoering van het omgevingsplan vindt participatie plaats. Bij concrete uitvoeringsprojecten wordt eveneens het gesprek met inwoners gevoerd.

3.2 DORPEN EN LANDSCHAP: VERSTERKEN EN BEHOUDEN

De unieke melange van onze kernen en het groene karakter van Beekdaelen vormt een essentieel onderdeel van onze identiteit. We werken gericht aan het versterken van dit groene karakter enerzijds en dragen zorg voor krachtige en leefbare kernen anderzijds. Dit doen we door ruimtelijke en sociale componenten in samenhang op te pakken en zo te werken aan het behouden en verbeteren van de bebouwde en landschappelijke kwaliteit, waarbij nadrukkelijk ook gezocht wordt naar ruimte voor ontwikkeling. Wij bevinden ons in het groene hart van Zuid-Limburg. Dit cultuurlandschap is het resultaat van eeuwenlange evolutie en ondernemerschap, waardoor het gebied een eigen, onderscheidend karakter heeft gekregen. Zowel het landschap als de bebouwde omgeving dragen het cultuurhistorisch erfgoed in zich. Het buitengebied biedt volop mogelijkheden voor dagelijkse recreatie, dankzij een uitgebreid netwerk van fiets- en wandelroutes en paden voor ruiters. De uitdaging is om historisch waardevolle cultuurobjecten, landschappen en vergezichten op een duurzame manier te behouden en onderling te verbinden, zodat het buitengebied toekomstbestendig wordt ingericht. Dit heeft ook invloed op de toekomst van de landbouw binnen onze gemeente en in de regio Zuid-Limburg.

In het landelijk gebied spelen verschillende urgente opgaven. Denk aan het streven naar behoud of zelfs versterking van natuurwaarden, vermindering van de neerslag van stikstof op kwetsbare gebieden en het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee het voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. We ontkomen er niet aan om keuzes te maken en maatregelen met elkaar te combineren. De beschikbare ruimte wordt immers niet groter. Denk bij maatregelen aan zaken als een meer extensieve landbouw (met minder mest en gewasbeschermingsmiddelen) of landbouw met minder emissies rond kwetsbare natuurgebieden of het behoud van grasland op hellingen, om afspoeling van grond te voorkomen. Wij zetten ons actief in voor een fundamentele transitie van de landbouw naar een toekomstbestendig, circulair en natuurinclusief systeem. We stimuleren innovatieve landbouwpraktijken (biobased en kringlooplandbouw), die biodiversiteit herstellen, bodem- en waterkwaliteit verbeteren en bijdragen aan klimaatdoelen. Dat kan alleen een succes worden als duidelijk is wat van de agrarische ondernemers wordt verlangd, als ondersteuning plaatsvindt in het doorvoeren van de gewenste veranderingen én wanneer de zekerheid bestaat dat inspanningen beloond zullen worden. Agrariërs zijn namelijk belangrijke beheerders van het landschap. Het economisch voortbestaan van agrariërs is dan ook van groot belang. Daarom ondersteunen we agrariërs in hun ontwikkeling naar duurzame bedrijfsmodellen met perspectief op een eerlijk inkomen.

De gemeente zet in op een evenwichtige ruimtelijke ordening, samenwerking met lokale ondernemers en belangenorganisaties, en het behoud van het open, groene karakter van het

buitengebied. Daarbij richten we ons niet alleen op behoud, maar juist op versterking van het landelijk gebied: ecologisch, economisch en sociaal. Het landelijk gebied zien wij als een dynamische leefomgeving waarin landbouw, natuur, recreatie en energieopwekking in balans samenkomen. Door samenwerking tussen agrariërs, overheden, kennisinstellingen en burgers bouwen we aan een veerkrachtig platteland dat ruimte biedt aan vernieuwing én identiteit behoudt. Zo creëren we niet alleen oplossingen voor vandaag, maar leggen we een solide basis voor toekomstige generaties.

Hierbij wordt ook de relatie gelegd met de inrichting van de openbare ruimte binnen de bebouwde omgeving. Groen dat helpt tegen hitte en wateroverlast verdient de voorkeur bij realisatie of vernieuwing van areaal. Met het Landschapskader Beekdaelen als basis investeren we in biodiversiteit, landschapselementen en behoud van karakteristieke structuren zoals holle wegen en historische dorpslinten. We beschermen de landschappelijke kwaliteit en staan geen nieuwe ontgrondingen toe. De ecologische structuur (met name tussen de bedrijventerreinen de Horsel en de Breinder) zoals vermeld in onze omgevingsvisie is hierbij leidend en zullen we blijven beschermen.

De keuze om het groenonderhoud uit te laten voeren door externe partijen is voor een looptijd t/m 2027 gemaakt. De wens was om in het kader van Beekdaelen B(L)oeit lokale aannemers te betrekken en pilots te starten met burgerparticipatie. Voor de uitvoering van het groenonderhoud gelden momenteel de vastgestelde kwaliteitseisen en de daaraan gekoppelde financiën. Voor de toekomst worden de mogelijkheden bekeken voor een andere, betere en meer effectieve aanpak van het groenonderhoud in Beekdaelen. Een ver-

zorgde openbare ruimte draagt bij aan leefbaarheid, veiligheid en trots in onze kernen. Werkzaamheden in de openbare ruimte moeten zorgvuldig en kwalitatief goed worden uitgevoerd; slecht of onafgewerkt werk accepteren wij niet.

Daarom onderzoeken wij de mogelijkheid van een gemeentelijke 'vliegende brigade': een slagvaardig team dat snel kleine herstelwerkzaamheden uitvoert, gebreken oplost en direct inspeelt op meldingen van inwoners. Deze brigade wordt tevens het zichtbare aanspreekpunt voor klachten en meldingen over de openbare ruimte, zodat problemen sneller worden opgepakt en inwoners beter worden gehoord.

3.3 SAMENWERKING VOOR DUURZAAMHEID

In Beekdaelen werken wij samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en partners op regionaal en landelijk niveau aan duurzame initiatieven zoals energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en duurzame landbouwtransitie. De gemeente vervult hierbij een verbindende rol, brengt partijen samen en stimuleert mogelijkheden, en laat ruimte voor anderen om het voortouw te nemen waar dat past.

De energietransitie blijft een grote opgave. Hoewel we de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn blijven onderschrijven, constateren we dat de doelstelling om in 2030 de CO₂-uitstoot met 55% ten opzichte van 1990 te verminderen in de praktijk steeds minder realistisch blijkt. Geopolitieke ontwikkelingen, netcongestie, stijgende kosten en afhankelijkheid van landelijke en Europese besluitvorming maken dat deze ambitie onder druk staat. Landelijk zien we reeds de problemen bij de woningbouw en ondernemers vanwege de netcongestie. Dit probleem moet op grotere schaal aangepakt worden. Door samen met de regio de ontwikkelingen, regelgeving

en normeringen nauwgezet te volgen, sturen we op haalbare en uitvoerbare energieambities. Daarbij continueren wij een intensieve samenwerking tussen gemeente, gemeenschap en verenigingen. We zetten in op energiebesparing en ondersteuning van inwoners via energiecoaches, energiefixers en bestaande initiatieven. We benutten hiervoor de beschikbare klimaat- en energiebeleid middelen. Voor duurzame energie volgen we geldende kaders (zoals de zonneladder) en de vastgestelde Provinciale Omgevingsvisie Limburg. We blijven alert op toekomstige kansen voor eventuele windmolens en zonnepanelen velden. Het plaatsen van zonnepanelen op daken is voor particulieren door de nieuwe salderingsregeling minder interessant. We blijven als gemeente het goede voorbeeld geven inzake de energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Door samenwerking met en het ondersteunen van lokale initiatieven vergroten wij de regie en zelfstandigheid binnen Beekdaelen, ondanks economische ontwikkelingen en internationale invloeden. Tevens zetten wij in op de ontwikkeling van een euregionale energieaanpak. We blijven samen met regionale en euregionale partners de mogelijkheden onderzoeken voor innovatieve grensoverschrijdende energiesamenwerking en zoeken steun bij het kabinet voor het uitvoeren van een pilot.

3.4 INFRASTRUCTUUR: VEILIG EN DUURZAAM INGERICHT

We werken aan een duurzame en veilige inrichting van de infrastructuur, waarbij leefbaarheid voorop staat. We erkennen het belang van veiligere fietsverbindingen binnen en buiten de gemeente en geven fietsers nadrukkelijk ruimte bij (her)inrichting. We streven ernaar om woonstraten binnen de bebouwde kom zoveel mogelijk als 30 km/u-zones in te richten, zodat handhaving uiteindelijk plaats kan vinden, waarbij

onveilige wegen en situaties prioriteit krijgen. Buiten de bebouwde kom is de regel maximaal 60 km/uur met uitzondering van een aantal nog nader te bepalen belangrijke doorgaande routes. Wegwerkzaamheden en werkzaamheden aan nutsvoorzieningen worden beter op elkaar afgestemd. De communicatie over de wegwerkzaamheden wordt verbeterd en met een grotere reikwijdte qua omgeving besproken.

Onze gemeente staat voor uitdagingen op het gebied van ruimte, mobiliteit en duurzaamheid. De omvang van het netwerk van wegen, fiets- en wandelpaden is aanzienlijk, wat vraagt om flinke inzet en zorg. Door stijgende kosten voor onderhoud en beheer ontstaat druk op de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit kan betekenen dat we in de toekomst kritisch moeten kijken naar wat we onderhouden. Soms betekent dat dat er gekozen wordt voor minder verhardingen, andere verhardingstypes of hergebruik van oude verhardingen. De leefbaarheid van wijken en dorpen blijft een speerpunt: we ondersteunen initiatieven en stimuleren dat bewoners zich inzetten voor hun omgeving, waarbij de verwachtingen realistisch moeten zijn. We maken duidelijke keuzes in wat eerst nodig is.

3.5 ECONOMIE EN RECREATIE

Wij kiezen voor een sterke, toekomstbestendige lokale economie die in balans is met de leefbaarheid van onze dorpen. Wij ondersteunen onze ondernemers het beste door hen daadwerkelijk ruimte te bieden voor ondernemerschap, waarbij we uitgaan van een positieve en meedenkende houding. Tegelijkertijd stellen we heldere kaders, zodat verwachtingen duidelijk zijn. Dat vraagt om regelmatig en constructief contact met lokale ondernemers. Wij willen een actieve en benaderbare inzet van onze bedrijfscontactfunctionarissen. Daarnaast vinden er ook ontwikkelingen op Zuid-Limburgs en euregionaal niveau plaats

zoals de ontwikkelingen rondom de Einsteintelecoop, de AI Gigafactory Jülich, het datacentrum Gangelt en de doorontwikkeling van de Brightlands-Campussen (Health Campus, Chemelot en de Smart Services Campus) met onze regionale kennisinstellingen en bedrijven. We willen -vanuit ons 360 graden perspectief- met name de relatie met de Brightlands-campussen versterken en die nadrukkelijker verbinden aan de opgaven van Beekdaelen. Niet als abstract regionaal netwerk, maar als concrete partner voor vraagstukken waar wij lokaal mee te maken hebben: gezondheid, innovatie in het sociaal domein, verduurzaming, circulaire economie en de aansluiting tussen onderwijs, economie en arbeidsmarkt. Voor een landelijke gemeente als Beekdaelen zit de meerwaarde juist in die praktische koppeling. Door die verbinding beter te benutten, kunnen we lokale vraagstukken sneller verbinden met kennis, experiment en innovatie binnen de regio.

In ons beleid leggen we de focus op lokaal en duurzaam aanbesteden en inkopen. Vanuit de regionale agenda en de programmatische aanpak voor thema's als winkels, bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie, zetten we nu concrete stappen richting uitvoering. Investeren in een sterke winkelstructuur en het ondersteunen van (nieuw) ondernemerschap zijn cruciaal voor de leefbaarheid en het niveau van voorzieningen in onze gemeente. Milieuhinderlijke bedrijven die niet langer passen binnen de kernen willen we actief en zorgvuldig verplaatsen naar geschikte locaties, waar zij ruimte krijgen om duurzaam en toekomstgericht te ondernemen zonder druk op de directe leefomgeving. Dit vraagt om regie, maatwerk en samenwerking met ondernemers, waarbij (startende) ondernemers kunnen rekenen op onze facilitering en ondersteuning. Wij onderzoeken de mogelijkheden van een ondernemersfonds als instrument om de slagkracht van het bedrijfsleven te vergroten,

waarbij ook wordt bekeken of dit kansen kan bieden voor startende ondernemers. Tegelijk zetten we in op het versterken van onze (lokale en regionale) economische structuur. We bieden ruimte voor kwalitatieve uitbreiding op bedrijventerreinen, waarbij we nadrukkelijk sturen op duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor lokale en regionale ondernemers. Voor Beekdaelen staan het beheer en de verdere kwalitatieve ontwikkeling van bedrijventerreinen, de detailhandel en vitale dorpskernen centraal. We zetten in op projectmatige herstructurering en transformatie van (voormalige) winkelstraten, zoals we nu al doen in de Beekstraat in Schinveld, en (voormalige) bedrijfslocaties.

We combineren economische groei met de kracht van ons landschap en onze kernen. Recreatie ontwikkelen we op een manier die past bij het karakter van Beekdaelen.

We stimuleren recreatie die aansluit bij het landelijke en dorpse karakter van Beekdaelen: duurzaam, bescheiden van schaal en in harmonie met het landschap en de leefomgeving. Daarbij stimuleren we ondernemerschap dat bijdraagt aan beleving, verblijfskwaliteit en lokale identiteit. Onze ambitie is helder: een vitale economie waarin ondernemers kunnen groeien, zonder dat dit ten koste gaat van de leefbaarheid, maar deze juist versterkt. Wat betreft vrijetijdseconomie is de ambitie om Zuid-Limburg te positioneren als Green Destination. De uitdaging voor de plattelandsgemeenten in Zuid-Limburg ligt vooral in het omvormen van het aanbod naar kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties met een duurzaam verdienmodel, het beheersbaar houden van recreatiedruk in kwetsbare gebieden, en het verduurzamen van de recreatiesector. Daarbij verdient de aanzienlijke groei van bed & breakfast-accommodaties bijzondere aandacht, waarbij ook het effect op de woonomgeving een belangrijke afweging is.

Uitvoeringsopdrachten voor het college

1. Om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen breidt het college de bestaande ambtelijke capaciteit uit, zodat gebiedsontwikkelingen en woningbouw adequaat worden voorbereid en gerealiseerd.
2. Het college organiseert in het najaar 2026 een beeldvormende bijeenkomst ter voorbereiding op de opstelling van een dynamisch masterplan woningbouw in Q1 2027, waardoor monitoring en bijsturing op hoofdlijnen vanuit de raad kan plaatsvinden. Hiervoor stellen we een eenmalig werkbudget ter beschikking van 35.000 euro.
3. Het college krijgt de opdracht om de mogelijkheden en de juridische haalbaarheid voor het instellen van een huisvestingsfonds, binnen het kader van de Omgevingswet, te onderzoeken.
4. Om een snelle toevoeging van betaalbare woningen te realiseren onderzoekt het college de mogelijkheid van tijdelijke woningen en flexwonen.
5. Het college stelt een huisvestingsverordening met in elk geval een urgentieregeling op en onderzoekt de mogelijkheid van een verordening leegstandsvergunningen.
6. Evalueer de vergunningstrajecten en onderzoek waar mogelijk hoe processen kunnen worden versneld, vereenvoudigd en particuliere aanvragers nog meer kunnen worden ondersteund (serviceverlening) daar waar aanvragers ook hun eigen verantwoordelijkheid willen nemen.
7. Om de doorstroming op de woningmarkt te versnellen krijgt het college de opdracht een pilot met een verhuiscoach op te zetten die ouderen helpt bij hun verhuizing met bijvoorbeeld hulp bij de administratie, inpakken en adreswijzigingen, gratis verhuisservice.
8. Het college continueert als grootste plattelandsgemeente in Zuid-Limburg de actieve bijdrage aan de integrale, systemische en grensoverstijgende aanpak om enerzijds aan landschaps-, natuur- en waterdoelen te werken en om anderzijds onze regio 'van het stikstofslot' af te halen en de raad hier regelmatig over te informeren.
9. Geef bij het uitgeven van vrijvallende gemeentelijke pachtgronden voorrang aan biologisch boeren.
10. Het college zet op basis van de omgevingsvisie en het landschapskader Beekdaelen in op onder meer groene oases voor hittestress, kleine landschapselementen, inheemse flora en holle wegen aanpak.
11. Het college legt de raad een voorstel voor over het toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen; onderzoek of het in dit verband ook mogelijk is een 'vliegende brigade' in te richten zodat aandachtspunten snel opgepakt kunnen worden. Investeer en herstel de plantvakken die de afgelopen jaren door de manier van onderhoud niet meer voldoen aan een goede uitstraling in de kernen. Hiervoor stellen wij een eenmalig bedrag van 300.000 euro ter beschikking.
12. Het college bereidt in overleg met de parochies een raadsvoorstel voor ten behoeve van een toekomstbestendige, groenere en onderhoudsvriendelijke inrichting van de begraafplaatsen, waarbij de begraafplaatsen worden getransformeerd tot een parkachtige omgeving waarbij cultuur-bezinning-hittestress een belangrijke rol spelen. Dit voorstel gaat eveneens in op de mogelijkheden van een bijdrage in het onderhoud van de niet gemeentelijke begraafplaatsen. We stellen hiervoor een eenmalig bedrag van 200.000 euro en voor structureel onderhoud een bedrag van 50.000 euro jaarlijks ter beschikking.

13. We bekijken welke infrastructuur nodig is voor het transport en de netaansluitingen van opgewekte energie (via windmolens in Duitsland) naar Nederland. Het college onderzoekt de financiële en juridische mogelijkheden met de buurgemeenten, de provincie en het rijk en informeert de raad hierover.
14. Gelet op het besef dat de openbare ruimte om een meerjarig planmatige aanpak en beheer vraagt, neemt het college de concrete uitwerking, uitvoering en de benodigde middelen op in een te actualiseren IBOR, WRP en MIP.
15. Het college actualiseert het mobiliteitsplan met het oog op financiële en verkeerstechnische haalbaarheid en blijvende aandacht voor de verbeteringen van communicatie en versterking van de verlichting, de fietsstraten en de veiligheid van de fietspaden. Tevens dient onderzocht te worden of na de pilotfase Arriva Dal Vrij Limburg kan worden gecontinueerd in Beekdaelen.
16. Het college versterkt de verbindingen met de Brightlands-campusen om de daar aanwezige kennis, innovatiekracht en netwerken in te zetten om slimmer te werken aan gezondheid, leefbaarheid, economie en talentontwikkeling in Beekdaelen.
17. Het college onderzoekt de mogelijkheden voor een starters- of ondernemingsfonds voor het MKB in Beekdaelen.
18. Het college voert het economisch beleid uit op basis van de vastgestelde economische visie.
19. Het college ontwikkelt samen met regionale partners een uitvoeringsagenda duurzaamheid met concrete en haalbare maatregelen op het gebied van energiebesparing, verduurzaming en lokaal energiegebruik. Daarbij wordt ook gekeken naar de gevolgen van netcongestie en de invloed van regionale en landelijke ontwikkelingen. De raad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang. Inwoners worden actief betrokken en geïnformeerd via samen.beekdaelen.nl.
20. Het college evalueert het beleid inzake de verkeersveiligheid (met name in relatie tot veilig fietsen) en de inrichting van wegen om zo te komen tot een uniformering van onder meer drempels, straatjuweeltjes, verkeersremmers. Voor de opstelling van dit beleid wordt een incidenteel bedrag van 100.000 euro in 2027 opgenomen in de begroting.

Programma 4

Krachtig organiseren en samenwerken

Ambities

De grote transitieopgaven op het terrein van onder meer energie, brede welvaart, circulaire economie vragen een krachtige en effectieve samenwerking. Wij kiezen voor de Zuid-Limburgse schaal, waarbij de vastgestelde agenda Zuid-Limburg leidend is. Beekdaelen is financieel en organisatorisch wendbaar, innovatief en in balans. Voor ons gelden de volgende ambities:

- Voor Beekdaelen is Zuid-Limburg het schaalniveau waarop wordt samengewerkt – dit doen we samen met de GR Parkstad Limburg en de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg.
- Beekdaelen is een directe partner en trekker in het mede realiseren van de doelstellingen die opgenomen staan in de Agenda Zuid-Limburg, NOVEX en het Nationaal Programma Vitale Regio's.
- Wij houden vast aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen – dit is de basis om in onze kernen en wijken te kunnen investeren. We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering) en wij werken volgens het principe 'de gebruiker betaalt'.
- De schaalgrootte van Beekdaelen heeft gezorgd voor een krachtige uitvoeringsorganisatie, waar de komende periode volop aandacht aan wordt gegeven, dit om flexibel in te kunnen spelen op de steeds veranderende maatschappij.

4.1 SAMENWERKING BINNEN EN BUITEN DE GRENZEN

Wij zien Zuid-Limburg als het primaire niveau van samenwerking en ontwikkeling. Vanuit een brede 360 graden-visie werken wij intensief samen binnen de Gemeenschappelijke Regelingen in Zuid-Limburg, Parkstad Limburg en de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg. Alleen door regionale samenwerking kunnen wij de grote maatschappelijke opgaven van deze tijd effectief aanpakken.

De komende jaren staat Zuid-Limburg voor een ingrijpende transitie. De regio moet tegelijkertijd gezonder, slimmer, bereikbaarder en toekomstbestendiger worden, terwijl de beschikbare ruimte schaars is en verschillen tussen mensen, dorpen en wijken toenemen. Vergrijzing en ontgroening zetten voorzieningen, zorg en leefbaarheid onder druk. Tegelijkertijd vragen gezondheidsverschillen, bestaanszekerheid en een steeds

krapper wordende arbeidsmarkt om een gezamenlijke aanpak.

Ook de woonopgave vraagt om regionale regie: niet alleen het aantal woningen is bepalend, maar vooral de juiste woningen op de juiste plek, passend bij de leefbaarheid van onze kernen. Daarbij worden water, landschap en ruimtelijke kwaliteit nadrukkelijk leidend. Ons landschap is niet alleen bepalend voor de identiteit van Zuid-Limburg, maar vormt ook een economische, ecologische en culturele drager van de regio.

Vanuit deze gezamenlijke koers blijven wij lokaal betrokken én regionaal verbonden werken aan een sterke, leefbare en financieel gezonde toekomst voor onze inwoners. Daarom werken wij samen aan de opgaven in Zuid-Limburg, die neergelegd zijn in een aantal (provinciale) visies en in het vastgesteld document 'Agenda Zuid-Limburg' met

de volgende samenhangende lijnen:

- a. Werken aan een nieuwe economie: de (economische) toekomst van Zuid-Limburg is een grensoverstijgende kennis-economie;
- b. Werken aan nieuwe ruimtelijke kwaliteit: we wonen in een prachtig landschap, dat we toekomstbestendig gaan invullen. Het vijfsterrenlandschap is ook een economische, ecologische en culturele drager van de regio. Het verdelen van de schaarse ruimte is een complexe puzzel.
- c. Werken aan het ombuigen van achterstanden naar voorsprong: delen van Zuid-Limburg hebben onaanvaardbare achterstanden, die we gaan aanpakken.

Zuid-Limburg heeft in de afgelopen periode 5 regiodeals vanuit het Rijk gehonoreerd gekregen. De regiodeals zijn inmiddels vervangen door het Nationaal Programma Vitale Regio's, waarbij de regio Zuid-Limburg als een van de 11 deelnemende regio's is aange-merkt door het Rijk. De komende periode zetten wij stevig in op de lobby voor en de (financiële) ondersteuning van de majeure projecten die hieruit voortvloeien. De regionale uitvoerings- en investeringsagenda (NOVEX) voor Zuid-Limburg is inmiddels vastgesteld. Waar het Nationaal Programma Vitale Regio's met name op de brede welvaart inzet, bevat de NOVEX-agenda de meer ruimtelijke opgaven. Ook hier zijn we met het Rijk in overleg over financierings-middelen voor concrete projecten.

Als grensgemeente is euregionale samenwerking voor ons van belang. De Nederlandse gemeenten Landgraaf, Brunssum en Beekdaalen versterken met de Duitse gemeenten Selfkant, Gangelt, Geilenkirchen en Übach-Palenberg de samenwerking in de grensregio op het gebied van midden- en kleinbedrijf, vrijetijdseconomie, duurzame energie, mobiliteit en natuur- en landschap-sontwikkeling. Tevens zetten wij in op een

Europees samenwerkingsproject dat gericht is op gezinsgericht en integraal beleid om de leefbaarheid en aantrekkingskracht van onze en soortgelijke gemeenten in Europa te versterken en blijven wij participeren in Interregprogramma's zoals Tourism as a service (vrijetijdseconomie) en Smartform (opwekken van hernieuwbare energie in een grensregio). Dit laatste programma sluit aan op de initiatieven inzake energieopwekking, die wij ontwikkelen met de buurgemeente Gangelt.

4.2 FINANCIËEL GEZONDE GEMEENTE

De algemene uitkering van het rijk is een van de belangrijkste inkomensbronnen voor de gemeente. Deze bijdrage wordt toegekend aan alle gemeenten voor het uitvoeren van de verplichte gemeentelijke taken. De afgelopen jaren heeft het rijk diverse bezuinigingen doorgevoerd. Inmiddels hebben wij diverse maatregelen getroffen om deze kortingen op te vangen zoals het kostendekkend maken van de afvalstoffen-heffing en een correctie van de inflatie van de onroerendzaakbelasting. Tevens hebben wij maatregelen genomen tot een verlaging van de uitgaven zoals het verlengen van afschrijvingstermijnen en het verhogen van restwaardes van circulaire gebouwen. Met deze maatregelen laat de begroting een overschot zien: de structurele uitgaven zijn lager dan de structurele baten. Ook de reservepositie van onze gemeente is goed te noemen. De gemeente Beekdaalen heeft in de categorie 25.000-50.000 inwoners de op één na beste financiële positie van Limburg. Landelijk staat de gemeente op een mooie 11e plek (van de 134 gemeenten in deze categorie). Dat is een uitstekende score waar Beekdaalen trots op mag zijn. Tegelijkertijd zijn wij ambitieus en staan concrete plannen op stapel die middelen vergen. We moeten met een kritische blik kijken naar de noodzaak, behoefte en wensen voor wat betreft de structurele uitgaven.

De lokale belastingen van de gemeente bestaan uit de onroerendzaakbelasting (ozb), de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de toeristenbelasting. Besloten is om de ozb-opbrengst, verdeeld over drie jaar, bovenop de reguliere inflatie te verhogen met in totaal 10%. Dat gebeurt gedurende de jaren 2025-2027. Die extra stijging is nodig omdat de gemeente de afgelopen jaren een te laag inflatiepercentage heeft gehanteerd. Vanwege de reguliere prijsstijgingen, de prijsstijgingen vanwege de geopolitieke spanningen en de druk op de gemeentelijke financiën moeten we zorgvuldig omgaan met de inzet van onze schaarse middelen. Tot en met het jaar 2024 was de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing lager dan 100%: de kosten waren hoger dan de opbrengst die de gemeente ontvangt uit de heffing. Vanaf het jaar 2025 is dat gecorrigeerd en is weer sprake van 100% kostendekkendheid. Toch stijgen de tarieven nog niet extra als gevolg van deze maatregel. Dat komt omdat de stijging in de jaren tot en met 2028 wordt gedempt door inzet van de voorziening afvalstoffenheffing. Het tarief voor de rioolheffing wordt jaarlijks verhoogd met € 15 per rioolaansluiting om in het jaar 2036 op een kostendekkend niveau uit te komen. Daarbovenop is in het jaar 2026, ten opzichte van het jaar 2025, het tarief geïndexeerd met 2,3%. Dat indexpercentage is eveneens gehanteerd voor leges, omgevingsvergunningen en de secretarieleges.

We staan voor een slagvaardige en financieel gezonde gemeente, waarin bestuurlijke processen helder, efficiënt en voorspelbaar verlopen. Financiële stukken die door de auditcommissie zijn beoordeeld en akkoord bevonden, worden in beginsel als hamerstuk behandeld in de gemeenteraad. Daarmee beperken we onnodige bestuurlijke drukte en houden we ruimte voor het inhoudelijke debat op de onderwerpen waar politieke afwegingen daadwerkelijk nodig zijn. Daar-

naast zetten wij in op het evalueren en waar mogelijk vereenvoudigen van vergunningstrajecten. Procedures moeten duidelijker, sneller en toegankelijker worden voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Bij particuliere aanvragen staat een goede dienstverlening centraal: we verduidelijken processen en bieden actieve ondersteuning aan aanvragers.

We werken aan een gemeente die bestuurlijk betrouwbaar en financieel toekomstbestendig is. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- een financieel gezonde gemeente als basis voor duurzaam beleid;
- een goede balans tussen ambities (“willen”) en uitvoeringskracht (“kunnen”);
- duidelijke prioriteitsstelling bij nieuwe investeringen en beleidskeuzes;
- continuering van een stabiele en transparante Planning & Control-cyclus;
- tijdig inzicht in toekomstige ontwikkelingen en hun financiële impact.
- Zo bouwen we aan een bestuur dat zorgvuldig omgaat met publieke middelen én dichtbij inwoners blijft staan.

4.3 STERKE UITVOERINGSORGANISATIE

Bekend is dat de rijksoverheid steeds meer taken gedelegeerd heeft aan de gemeentelijke overheden (zonder voldoende financiële middelen). Daarnaast zorgt de krapte van personeel voor een flinke concurrentie op de arbeidsmarkt. Beekdaelen heeft de afgelopen periode bewezen een flexibele en wendbare organisatie te zijn, waardoor vele ambities omgezet zijn in resultaten. Dit willen wij zo houden. Dat betekent dat we ook moeten investeren in ons menselijk kapitaal. Wij doen dat enerzijds door de realisatie van het nieuwe huis van de gemeente en anderzijds continueren wij als organisatie de organisatievisie en het duurzaam inzetbaarheids- en vitaliteitsbeleid. Beekdaelen geeft mensen een kans om zich te ontwikkelen en biedt een informele en veilige werksfeer en blijft een aantrekkelijke werkgever.

Wij investeren in de ontwikkeling van onze organisatie, zodat die kan meebewegen met maatschappelijke veranderingen, de verwachtingen van inwoners en dit in dit programma opgenomen ambities. Medewerkers vormen het hart van de gemeentelijke organisatie. Wij werken aan een cultuur van vertrouwen, eigenaarschap en verbinding, waarbij leren en ontwikkelen vanzelfsprekend zijn. Organisatieontwikkeling helpt ons om veranderingen in taken, technologie (waaronder AI) en werkwijzen op te vangen en te benutten. Zo zorgen wij ervoor dat Beekdaelen ook in de toekomst toegankelijk, dienstverlenend en dichtbij blijft. Dit vergt een continue investering in de ontwikkeling van een wendbare en toekomstbestendige organisatie, waarbij

organisatieontwikkeling, hedendaagse werkwijzen, het nieuwe huis van de gemeente en een passende inrichting van fysieke en digitale (thuis-)werkplekken samen bijdragen aan betere dienstverlening, samenwerking en een werkomgeving die plaats- en tijdonafhankelijk werken ondersteunt en medewerkers in staat stelt hun werk efficiënt en effectief uit te voeren. De organisatie biedt een breed leerlandschap van opleidingen, workshops, onlinetrainingen, coaching en intervisie aan. Beekdaelen staat voor een informele aanpak, waarbij de nadruk ligt op het actief benaderen en betrekken van de burger (van regels en moeten, naar regelen en ontmoeten). Ook geldt hierbij het adagium “zeg je nee, dan denk je (in oplossingen!) mee”.

Uitvoeringsopdrachten voor het college

1. Het college levert een actieve bijdrage aan de landelijke programma's, zodat de regio Zuid-Limburg nationaal op de kaart staat en (financieel) bijdraagt aan het realiseren van de ambities in Beekdaelen.
2. Het college houdt een goede balans tussen kunnen en willen om waar nodig prioriteiten te stellen. De afgesproken P&C-cyclus wordt gecontinueerd, waarbij de toekomstige ontwikkelingen met financiële impact en de ombuigingsmogelijkheden inzichtelijk worden gemaakt en de raad tijdig keuzes kan maken.
3. Continueer het bestaand beleid met betrekking tot OZB, afvalstoffenheffing, de rioolheffing en toeristenbelasting.
4. Evalueer de huidige legesverordening met name met het oog op de zogeheten proportionaliteit (verhouding tussen legeskosten en bouwkosten).
5. Wij spreken af dat financiële voorstellen met betrekking tot de GR'en niet meer inhoudelijk hoeven te worden behandeld, indien deze unaniem door de auditcommissie zijn goedgekeurd.
6. Het college voert een adequaat personeelsbeleid, geeft verder invulling aan de informele aanpak en investeert in organisatieontwikkeling met continue aandacht voor professionalisering en leven-lang-leren, zodat de organisatie kan blijven meebewegen met de maatschappelijke opgaven.
7. Het college voert -conform het genomen raadsbesluit- de bouw van het nieuwe huis van de gemeente uit.

Doorrekening ambities 2026 - 2030

De wensen en voornemens uit dit coalitieprogramma zijn doorerekend door de organisatie. Wij verwijzen naar bijlage 1 'overzicht van de te kwantificeren kosten van het coalitieprogramma'. Tevens wordt een verdere toelichting gegeven op de vermelde bedragen. Sommige afspraken leiden tot kosten en baten, die nu nog niet kunnen worden gekwantificeerd, omdat nader onderzoek daarvoor nodig is.

FINANCIËLE DOORREKENING COALITIEPROGRAMMA

Naar verwachting leidt de uitvoering van het coalitieakkoord tot kosten die eenmalig ruim € 1,2 miljoen bedragen en structureel afgerond € 500.000. Voor een nadere specificatie van de wijze waarop die bedragen tot stand zijn gekomen wordt verwezen naar bijlage 1 waarin, per programma, inzichtelijk is gemaakt wat de indicatieve kosten gaan bedragen.

Om te kunnen bepalen of de ruimtevraag van het coalitieprogramma past binnen de middelen die de gemeente beschikbaar heeft, is het van belang om het huidige begrotingsbeeld te actualiseren. Het laatste begrotingsbeeld dateert immers van november 2025 toen de begroting 2026 is vastgesteld.

Vanaf de vaststelling van de begroting 2026 tot en met de raadsvergadering van juni 2026 zijn diverse raadsbesluiten geageendeerd die leiden tot een wijziging van het begrotingsbeeld. Te denken valt bijvoorbeeld aan het raadsvoorstel 'herbestemming Bavo-kerk & opwaardering historisch dorpshart Nuth' en het raadsvoorstel over datagedreven werken.

De onderstaande tabel laat zien hoe het resultaat zich naar de huidige inzichten (peildatum 1 juni 2026) gaat ontwikkelen¹.

Ontwikkeling begrotingsresultaat	Bedragen (in duizenden euro's)			
	2027	2028	2029	2030
Resultaat begroting 2026	3.549,8	2.303,2	2.296,5	2.735,0
Wijziging (meerjaren)begroting raadsvergadering t/m juni 2026	-309,5	-277,8	-265,7	-265,7
Bijgesteld resultaat	3.240,3	2.025,5	2.030,8	2.469,4

Los van de raadsbesluiten waartoe de raad al eerder heeft besloten, komen er ook raadsvoorstellen op ons af die relatief grote gevolgen hebben voor het begrotingsbeeld.

Die toekomstige beleidsinitiatieven zijn samengevat in de onderstaande tabel.

¹ Ten tijde van het maken van deze doorrekening is de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds niet beschikbaar. Ook zijn de gevolgen van de 1ste burap 2026 nog niet inzichtelijk. Deze twee documenten kunnen leiden tot een drastische bijstelling van het meerjarig perspectief. Het gepresenteerde resultaat in deze doorrekening is dus zeer indicatief.

Toekomstige ontwikkelingen met financiële impact	Jaar	Netto	2027	2028	2029	2030
Beekdaelen in je broekzak (CP)	2027	pm	pm	pm	pm	pm
Onderwijshuisvesting school Merkelbeek (rente)	2026	0,0	269,4	269,4	269,4	269,4
Onderwijshuisvesting school Puth (rente)	2027	0,0	0,0	180,8	180,8	180,8
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen (CP)	2026	825,0	30,4	30,4	30,4	30,4
Gemeenschapsvoorziening Schinveld (CP)	2028	pm	0,0	0,0	pm	pm
Meerkosten gemeenschapshuis Puth	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Actualiseren OnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen (	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid (CP)	2026	pm	700,0	700,0	700,0	700,0
Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) (CP)	2029	pm	0,0	0,0	0,0	pm
Lokale inclusieagenda (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	2027	320,0	0,0	11,8	11,8	11,8
Gebiedsontwikkeling Doenrade	2027	pm	0,0	pm	pm	pm
Gebiedsontwikkeling Maatschappelijke hart Merkelbeek	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Actualiseren IBOR, WRP en MIP (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm
Intensiveren ongediertebestrijding (tlv rioolheffing)	2027	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalen		1.145,0	999,8	1.192,4	1.192,4	1.192,4

Als de financiële impact van de toekomstige raadsvoorstellen wordt verwerkt in het eerder gepresenteerde geactualiseerde begrotingsresultaat ontstaat het volgende beeld:

Ontwikkeling begrotingsresultaat	Eenmalig	Bedragen (in duizenden euro's)			
		2027	2028	2029	2030
Niveau reserve nog te bestemmen	23.100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat begroting 2026	0,0	3.549,8	2.303,2	2.296,5	2.735,0
Wijziging (meerjaren)begroting raadsvergadering t/m juni 2026	0,0	-309,5	-277,8	-265,7	-265,7
Bijgesteld resultaat	23.100,0	3.240,3	2.025,5	2.030,8	2.469,4
Toekomstige raadsvoorstellen	-1.145,0	-999,8	-1.192,4	-1.192,4	-1.192,4
Resultaat inclusief toekomstige raadsvoorstellen	21.955,0	2.240,5	833,0	838,4	1.276,9

In de betreffende tabel is, onder het kopje 'eenmalig' inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn van de toekomstige raadsvoorstellen op het niveau van het vrij besteedbare spaargeld van de gemeente (reserve nog te bestemmen).

Nu de financiële positie van de gemeente is geactualiseerd kan worden bekeken welke gevolgen de kosten van het coalitieprogramma op de gemeentelijke financiën hebben. Dat inzicht geeft de onderstaande tabel:

Ontwikkeling begrotingsresultaat	Eenmalig	Bedragen (in duizenden euro's)			
		2027	2028	2029	2030
geactualiseerde reserve nog te bestemmen/ begrotingsresultaat	21.955,0	2.240,5	833,0	838,4	1.276,9
Indicatieve kosten coalitieprogramma	-1.245,0	-475,5	-475,5	-507,3	-507,3
Bijgesteld resultaat	20.710,0	1.765,1	357,6	331,1	769,6

De eenmalige kosten kunnen worden gedragen door de reserve nog te bestemmen. Na aanwending resteert een bedrag van 20,7 miljoen. Uitvoering van het coalitieprogramma vergt ongeveer de helft van de structureel vrij beschikbare financiële middelen in de begroting² (beschikbaar in 2030: ruim € 1,2 miljoen, kosten coalitieprogramma € 0,5 miljoen).

2 In de doorrekening zijn nog niet alle kosten in kaart gebracht. Zo is nog bij een aantal initiatieven aangegeven dat nog een raadsvoorstel volgt. Daarnaast kunnen onderzoeks- of pilotkosten leiden tot structurele kosten die nog niet zijn opgenomen in de doorrekeningen.

Bijlage 1: Kosten coalitieprogramma

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma		Eenmalig	2027	2028	2029	2030
Programma 1 Samenwerking tussen inwoners en bestuur		200	104	104	136	136
1.2	Procesgelden dorpsontwikkelingsplannen	150				
1.4	Onderzoeken nadere subsidieregels 'leefbaarheidsaanpak kleinschalige inwoners- en gemeenschapsinitiatieven 2027-2029'	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 1'				
1.5	Oprichten digitaal participatieplatform	0	65	65	65	65
1.9	Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventiebeleid	0	39	39	71	71
1.10	Onderzoeken in hoeverre de aanpak "Veilige steden" relevante informatie oplevert voor toepassing in Beekdaelen.	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 1'				
1.13	Beekdaelen in je broekzak	Apart raadsvoorstel				
1.14	Bevorderen basis versterken lokale democratie en jongerenparticipatie	10				
Algemeen	Onderzoekskosten coalitieakkoord programma 1	40	0	0	0	0
Programma 2 Inwoners in onze sociale samenleving		330	175	175	175	175
2.1	Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3	0	100	100	100	100
2.2	Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie van 55k naar 100k,	0	45	45	45	45
2.4	Onderzoeken digitale helpdesk of chatfunctie	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 2'				
2.5	Onderzoeken gratis sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 2'				
2.6	Versterken wandelstructuur	50	0	0	0	0
2.8	Onderzoeken hoe in Beekdaelen Zuid een open sport- en beweegplek kan ontstaan	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 2'				
2.9	Onderzoeken welke intergenerationele activiteiten of initiatieven ondersteund kunnen worden	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 2'				
2.10	Aansluiting bij het programma 'Same veur 't Limburgs'	20	0	0	0	0
2.10	Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord	0	30	30	30	30
2.11	Onderzoeken mogelijkheden voor een bibliotheek-op-locatie, het uitbreiden van Informatiepunten Digitale Overheid en een extra stimulans voor maatschappelijke programmering in onze kernen	100	0	0	0	0
2.12	Realiseren nieuwe gemeenschapsvoorzieningen in de kernen Puth, Sweikhuizen en Schinveld	Apart raadsvoorstel Sweikhuizen/Schinveld (Puth is beslo				
2.13	Actualiseren MeerJarenOnderhoudsPlan inclusief het DMJOP	Apart raadsvoorstel				
2.14	Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	Apart raadsvoorstel				
2.16	Ontwikkeling aanpak ondersteuning lokale hulpinitiatieven	75	0	0	0	0
2.19	Inbrengen lokale inclusieagenda als raadsvoorstel	Apart raadsvoorstel				
2.19	Organiseren inclusiedebat in samenwerking met lokale belangenorganisaties	5				
Algemeen	Onderzoekskosten coalitieakkoord programma 2	80	0	0	0	0
Programma 3 Inwoners in onze fysieke samenleving		715	150	150	150	150
3.1	Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen	0	100	100	100	100
3.2	Beschikbaar stellen van een eenmalig werkbudget dynamisch masterplan woningbouw	35	0	0	0	0
3.3	Onderzoek instellen van een huisvestingsfonds	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 3'				
3.4	Onderzoeken mogelijkheid van tijdelijke woningen/flexwonen	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 3'				
3.7	Opzetten pilot met een verhuiscoach	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 3'				
3.10	Voorleggen voorstel toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen	Apart raadsvoorstel				
3.10	Herstel van de plantvakken	300	0	0	0	0
3.12	Onderzoek naar inrichting en onderhoud kerkhoven	200	50	50	50	50
3.14	Actualiseren IBOR, WRP en MIP	Apart raadsvoorstel				
3.15	Actualiseren mobiliteitsplan	Apart raadsvoorstel				
3.17	Onderzoeken naar een starters- of ondernemingsfonds voor het MKB in Beekdaelen	Budget 'onderzoekskosten coalitieakkoord programma 3'				
3.20	Evalueren beleid inzake de verkeersveiligheid en de inrichting van wegen	100				
Algemeen	Onderzoekskosten coalitieakkoord programma 3	80	0	0	0	0
Programma 4 Bestuurlijke samenwerking, financiën en organisatieontwikkeling		0	0	0	0	0
	Geen aanvullende middelen nodig					
Totale kosten coalitieprogramma		1.245	429	429	461	461
Rentekosten eenmalige middelen		0	46,1	46,1	46,1	46,1
Totale kosten coalitieprogramma		1.245	475	475	507	507

[illegible]

COLOFON

Uitgave: Gemeente Beekdaelen

© juni 2026